

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון
רק עם ואצאפ!

אפשר!! וכדאי!!
מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
רח' פינס 9, ירושלים | Zolphone.co.il | זולפון

החל
מ 499 ש"ח

חוגגות שבועות

דעה (גלעדי) אביחזיל
והדסה רינת כהן

שכן עם לב זהב דופק אצלי
בשתיים בלילה. התוועדות
עם הרב שבתאי סלבטיצקי

להט שבנחת

ראיון חג מקיף עם
הרב יהושע שפירא,
ראש ישיבת רמת גן

מיוחד לקרוב
אליך!
מכתב חיזוק
ללומדי התורה
מהרב דוב ליאור

דברי תורה
צריכים חיזוק
הרב מאיר מאזוז,
הרב יואל כהן

החלה הבנייה והגיע הזמן שאתם תרכשו את
דירת החלומות שלכם. במרחק חמש דקות
מכביש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת,
עם קהילה צומחת לציבור הדתי, כרמי גת היא הבחירה
הנכונה עבורכם ובמחיר שווה לכל משפחה. קבוצות
רכישה ליחידות דוור של שלושה, ארבעה וחמישה
חדרים, דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ₪

Carvee Spot
קהילת כרמי-גת
המתחם הדתי-לאומי בכרמי גת
עיצוב אדריכלי

לפרטים נוספים: 1700-500-555

באמונה bemuna.co.il

בנייה ופיתוח קהילה

מבצע
סיום
קורונה
מיוחד!

יש לנו
השקעה
בשבילכם!

חדש על המדף <<

119 ש"ח
מחיר השקת

אֲדָמָה בְּלֵב אָדָם

יהודה ושומרון |
סיפור אישי ולאומי |
ספר צילומים

מירי צחי

ספר צילומים מהודר

המכיל תיעוד מרהיב של יהודה ושומרון לאורך השנים. תמונות ייחודיות, נוקבות ומרגשות מחבל ארץ מופלא עם מראות וסיפורים בלתי נגמרים.

עֵצוֹת הַרְחִים ד"ר חנה קטן

מסע אל עולמם של המתמודדים עם כאב אי הפריון.

בַּק הַבֵּא - הַתְּעוּלָּוֹת הַפּוֹרֵץ הַמִּסְתוּרִי חיים אפשטיין

כשספרי הבלשים פוגשים את ארון הספרים היהודי נוצרות תעלומות מרתקות.

בֵּית אֶפְרַס אֶאֱפֵקָה אלי שיינפלד

ברור יסודי בסוגיות הזוגיות והמשפחה

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

שיחת חינם:
1-801-700-201

מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר:
www.beitel.co.il

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

אברהם אבינו התחיל אתם ממשיכים!

הזדמנות היסטורית

דירה להשקעה בעיר האבות

דירות חדשות 3-5 חדרים בבית השלום

החל מ- 1,197,000 ₪

חלל רב תכליתי

מעלית

מפרט טכני עשיר

קרבה למרכז מסחרי

5 דק' מהמערה

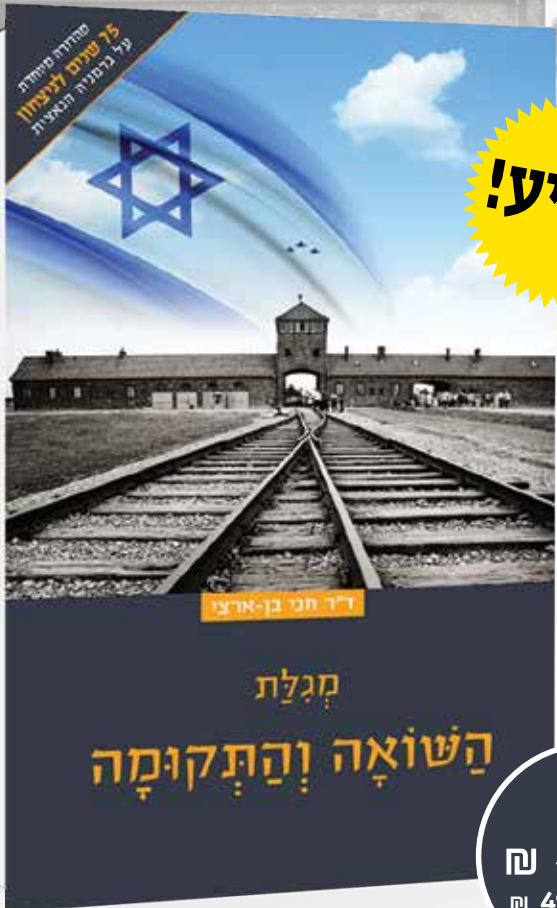
*6740

www.beithashalom.com

הרחיבי מקום אהליך
פאזולת בתים בלוי פאבות

לציון
75 שנים
לניצחון על גרמניה הנאצית

הופיע!

מגילת השואה והתקומה

מאת ד"ר חגי בן ארצי

מבצע לרגל ההשקה
כל מגילות ד"ר חגי בן ארצי
עכשיו במחיר מיוחד

3 ב-99 ₪

39 ₪
במקום 49 ₪

צילום כריכה: Shutterstock.com / Dmitrijs Mihejevs

סקירה היסטורית תמציתית של ימות השואה תרצ"ג-תש"ה | 1933-1945,
מתוך הפניית מבט אל ההקשר הרחב של תהליכים אשר התרחשו באירופה
ורדיפת יהודיה עוד לפני תקופה זו. מתוך מבט יהודי-אמוני-חינוכי ברוח
בית מדרשו של הרב קוק ותלמידיו.

'מגילת השואה והתקומה' מצטרפת לסדרת
המגילות ההיסטוריות בהן פורש ד"ר חגי בן
ארצי, בסגנון קולח ומרתק, את תולדות עמנו
מתוך מבט היסטוריוסופי-אמוני ייחודי ומרתק.

אשתר & more

ניתן להשיג ברשתות ובחנויות הספרים המובחרות | | שיחת חינום: 1-801-700-201 | להזמנות כנסו לאתר ההוצאה: www.beitel.co.il

איד מזקזם ומאוחר

ההרשמה בעיצומה!

הקמפוס התורני לגברים ברחובות מתחדש

בואו ללמוד בביה"ס הגדול ללימודי תואר שני M.Ed במגוון מסלולים

בראש סדרה 5010

ניהול וארגון מערכות חינוך

יום ג' 9:30-18:50 שלושה סמסטרים
יום ד' 16:00-21:50 ארבעה סמסטרים

רב תחומי במקרא וספרות חכמים

יום ד' 9:30-18:50 שני סמסטרים וקיץ
16:00-21:50 שלושה סמסטרים
יום ו' 8:30-13:00 שלושה סמסטרים

חדש!
ייעוץ חינוכי

יום ג' או ד'
16:00-21:50

קורסים
מתוקשבים

בחלק מהמסלולים
שלושה סמסטרים

אווירה
תורנית

יום לימודים
אחד בשבוע

חינוך תורני עם
מצוינות אקדמית

פתיחת התוכנית
מתנת במספר התלמידים

חפשו ב Google "תואר שני באורות" | [f](https://www.facebook.com/otrot) | 1800-500-210

לירן: Liran@orot.ac.il | 08-9485622 | 052-4004545

כפייה דתית? תנשמו

דעה (גלעדית) אביחיל

ה' כפה עלינו הר כגיגית. לא כיה. מי רוצה שיכפו עליו? ומה עם כל הדיבורים על בחירה חופשית שעומדת בבסיס החיים שלנו - ובחרת בחיים?

בכלל, למה לכפות עלינו אם כבר הודענו - נעשה ונשמע!

בהקשר הזה קראתי את הדברים הבאים אצל רוחמה בן יוסף (פנימה, סיוון תשע"ח):

"יש דברים שאנחנו לא בוחרים בהם. כל הדברים שקשורים לקיום החיים הבסיסי הם לא בבחירתנו. נשימה, רעב, צמא, עייפות, כל דבר שהוא חיוני - יהיה כפוי".

היא הובילה את זה להבנה שאם התורה קשורה לעצם החיים - אנחנו צריכים לקיים גם אם לא מתחשק לנו, וזה נכון. לי זה האיר שלב אחד קדימה:

הכפייה התחילה הרבה קודם, היא נגרמה על ידי בריאת העולם בהסתכלות באורייתא. הכפייה הייתה הקביעה שכדי לחיות צריך לאכול. כדי לחיות באמת, לחיות טוב, לחיות בריא ונכון - צריך לקיים את המצוות. הן הוראות ההפעלה הפנימיות ביותר שבלעדיהן החולי אוכל אותנו מבפנים, וזה רק עניין של זמן עד שזה יתגלה גם כלפי חוץ.

הבטן של אברהם אבינו בישרה לו שהוא צריך לאכול, הגרון אותה לו שהוא צריך לשתות, הריאות תבעו ממנו לנשום, והכליות קבעו שהוא צריך לקיים מצוות.

וזה מה שיקרה לנו עוד מעט (כי לי ברור שהעתיד לבוא עתיד לבוא ממש בקרוב, מה אֶתְכֶן?).

ככל שנאכל בריא, גם אם בהתחלה זה ינבע מהבנה שכלית - נרגיש את עצמנו בדקות רבה יותר ובאופן טבעי הגוף שלנו יסלוד ממאכלים לא בריאים ואפילו לא נבין איך יכול להיות שפעם הכנסנו אותם לפה וכביכול גיוונו מהם. יהיה לנו ברור בחוויה, לא בשכל, שכדי לחיות טוב ולהיות רעננים וקלילים, אנחנו צריכים - אנחנו רוצים! - לאכול בריא.

ברוך ה' אני מרגישה את זה מאוד בחיים שלי (נוטוב, בתחום האוכל יש עוד מה לשפר): ככל שאני מרגישה את עצמי, מחוברת אליי, שומעת אותי - ברור לי יותר, בחוויה ולא רק בשכל, מה אני צריכה כדי לחיות טוב, והמצוות נעשות יותר ויותר... כפיות. כיפיות.

בְּכָל יוֹם יִהְיוּ בְּעֵינֶיךָ כַּחֲדָשִׁים

הדסה רינת כהן

לפני כעשרים שנה שמעתי שיעור של הרב ארז משה דורון, ששינה את חיי.

הרב ארז לימד כי לכל יום ישנה "הארה" עליונה המיוחדת רק לו. הארה שקשה לנו לתפסה בכלים רגילים, אך ניצוץ קטן ומהותי ממנה מתגלה בחלק היומי של פרשת השבוע. הוא הסביר כי דרך התבוננות אישית, מכוונת ופנימית על אותו החלק של הפרשה ביום קריאתו, יש לכל אחת ואחד מאיתנו יכולת להתחבר לאש הגדולה שירדה מלמעלה במתן תורה. לשמוע את קול ה' מדבר אלי, מלטף באור יקרות את אפרוריות חיי.

הלילה, כששתינו עומדות יחד נרגשות, מוכנות לקבל תורה תמימה, בא לי ללחוץ לך בסוד איך גם את יכולה לזכות לגלות את ההארה היומית והמתחדשת שלך בתורה.

נכון, ההתבוננות כפי שהיא כתובה כאן, מתאימה לימי החול, אך כשתתחילי תראי כי בשבת ובחג את יכולה לעיין בתורה ולהגיע אל אותה המהות בעיניך בלבד.

מוכנה?

מצאי לך פינה שקטה ומעט זמן פנוי.

קחי דף ועט וכתבי לך שני מצפנים:

מצפן פנימי - היכן אני "מונחת"? מה מטריד, מכאיב, מרגש, מעסיק או משמח אותך ביום הזה דווקא?

ומצפן חיצוני - מה קורה היום בעולם סביבך? מה מזג האוויר? מה שמעת שמדברים בחדשות? מה הלך הרוח בחוץ? כתבי באופן שוטף, סמכי על הקב"ה שישלח לפתחך כיווני חשיבה, עצות טובות והבנה רחבה יותר, ממש תכך.

לאחר שכתבת את שני המצפנים, פתחי את התורה בחלק היומי שלה וקראי בה את החלק היומי בפרשה.

(פרשת השבוע מחולקת לשבעה חלקים - כנגד שבעת ימי השבוע, והחלק היומי מתייחס לחלק בפרשה שנקרא בשבת בסוף אותו השבוע. לדוגמה - ביום א' אקרא את 'ראשון', ביום ב' - אקרא את 'שני' וכן הלאה). אני אוהבת לקרוא לפחות שתי קריאות. אחת בקול והשנייה בשקט, כדי שהדברים ייספגו בתוכי.

קחי כמה דקות להתבוננות: מה מתוך כל הכתוב בחלק היומי שלפניך דיבר אליך? האם מצאת מילה, משפט, סיפור, צירוף מילים או תובנה שהדהדו לך תוך כדי הקריאה ופגשו את ליבך? התחילי לכתוב על המקום הנגלה אלייך מבין המלים. כמו אישה הלשה את הבצק ופותחת אותו, כך נסי ללוש ולפתוח את ההבנה החדשה שמונחת לפניך, הרחיבי את מעגל ההתבוננות שלך.

נסי למצוא עוד נדבך ועוד מילים להיאחז בהן. עד שתעמדי על נקודה אחת שתלך ותאיר לך את הדרך, שתעניק לך בהירות ושמחה לאותו היום. זוהי ההארה היומית המתחדשת שלך, ושלך בלבד, בתורה.

ועכשיו, אחרי שמצאת את ההארה שלך, "עשי ממנה מטעמים". ציירי אותה, נגני, חוללי, צלמי או כיירי. מצאי דרכים מקוריות לחוות שוב את ענני הכבוד, סביב ההר. יום אחרי יום, דף אחרי דף, שנה אחר שנה.

הכותבת היא מנחת סדנאות "כתר" - המקום שהתורה נוגעת בך. לעילוי נשמת הדס תפוחי הי"ד. 052-5534475

לשידוכים

בע"מ

שצריך לעשות השתדלות?

נמאס לך משכנעים אותך שצריך להתפשר?

אנחנו מבינים מי את/ה ומה את/ה מחפשת/ת!

משלמים רק אם מרוצים! (רק בני משלמים!)

המרכז הארצי לשידוכים מציג:
- מאגר עצום של מועמדים
- צוות מקצוענים שעובד בשבילך
- אצלנו לא שופטים אותך ולא רוצים לשנות אותך... כי יש לנו התאמת בדיוק בשבילך...!

בטלפון: 04-8491394 | באינטרנט: dates4u.co.il
או בוטסאפ: 050-2344489

מקום לנשמה

הנהנתי לעצמי. סוף סוף היא חדלה מהתעסקות בו והתחברה לנקודות חולשתה.

"בגלל זה את עדיין עסוקה בו. בכל פעם שעולה כך הכאב או חוסר האונים, במקום ההודות בנקודת שפלותך את מתעסקת בו. האמת היא שהוא רק תמונת מראה שבאה להזכיר לך לטפל בעצמך. בכל פעם שדמותו עולה לנגד עינייך, הודי לה על התזכורת, והתמסרי לעבודה של חייך".

"יש בי הרבה חושך", השיבה בלחישתה. "לפעמים אני כמעט לא רואה את האור".

"זאת בדיוק העבודה: להביא את האור אל תוך החושך. לגלות לנפשך שהיא לא לבד, שיש מי שרואה אותה ושומר עליה גם בשמיים וגם בארץ. הנפש שלך מחכה שתתייחסי אליה בכבוד וברחמים".

"היא בת מלך, לא?" היא הפטירה בנימה מפויסת.

"נכון. ולאט לאט היא תתפא ואת תרגישי יותר טוב. ככל שהקשר בינך לבין נפשך ישתפר, גם מערכות היחסים בחייך ישתפרו פלאים". הרגשתי איך תוך כדי דבריי היא מתרככת מעבר לקו.

היא שתקה כמה רגעים ושאלה: "אני מבינה שיש לי המון עבודה לעשות. אבל אם אשקע בעבודה הזו - לא אוכל לעשות שום דבר נוסף. יש לי בית וילדים ועליי לתפקד. אני לא יכולה כל היום לטפל בעצמי!"

"בדיוק בגלל זה נתן לנו רבי נחמן את הנוסחה המנצחת: 'שעה אחת ביום אני צריך להתבודד'. בכל יום הקדישי שעה אחת להתבודדות והתבוננות פנימית. בשעה הזו תהיי קשובה למכאובי נפשך ותעלי אותם לתפילה, וביתר היום תוכלי לשמוח בחלקך ובחייך".

"זה ממש חידוש מרענן עבורי", היא קראה בשמחה.

"מה?" שאלתי בסקרנות.

"שגם בעולם העשייה יש מקום לנשמה!"

שמש זיו מלטפת האירה את הפרחים במרפסת הקטנה של ביתי. הטלפון צלצל בעודי משקה ומנקה את העלים שהתייבשו. בצדו השני של הקו נשמע קול מהוסס. התיישבתי בפינה מוצלת על מנת להבין בנחת כמה דברים אמורים.

"זכיתי להתחתן בשנית לפני מספר שנים", היא שיתפה, "וברוך השם אני שמחה עם בעלי החדש. הבעיה היא שאני מוצאת את עצמי במשך ימים שלמים שוקעת בכאבים ומחשבות על מה שהיה בנישואי הראשונים. יש ימים שאני מתמלאת בכעס או בעצבות, וזה משפיע על התפקוד שלי. בימים כאלה אני כמעט לא מצליחה לתפקד. בימים אחרים אני פשוט מתנתקת מבחינה רגשית. אני לא יכולה לעמוד בהצפה הרגשית שאני חווה".

"אני מבינה שעברת חיים לא פשוטים בנישואים הקודמים שלך. ברוך השם שזכית בהזדמנות שנייה". רציתי להתחיל בנימה אופטימית.

"זו באמת זכות גדולה. הבעיה היא שלמרות שהתגרשתי הוא עדיין נוכח עמוק בתוך הראש שלי. אני הולכת בעולם עם שאלה שאינה מרפה ממני: איך הוא היה יכול לעשות לי את זה?! "לעשות לך מה?" ניסיתי להבין.

"להתעלם מהתחושות שלי ולרמוס את המילה שלי", ענתה בקול סדוק. "הוא תמיד בחר לרצות אחרים ולהשאיר אותי בשולי הדברים".

"זוהי מאד כואב לך עדיין", הדהדת את תחושותיה. נזכרתי באמרה, שיותר משקשה להוציא את ישראל מהגלות קשה להוציא את הגלות מישראל...

"מה אעשה?" השיבה אותי האישה למצוקתה. "אני לא רוצה לחשוב עליו יותר. התגרשתי ממנו כבר לפני שנים. אני משתוקקת כבר להשתחרר ממנו אחת ולתמיד".

"את צודקת לגמרי", עניתי בשקט. "כל עוד את עסוקה בו, את נשארת כלואה במצרים שלך. אם את רוצה לצאת משם, תפסיקי לייחס לו כל כך הרבה חשיבות. הוא כבר מזמן לא הנושא".

"מה זאת אומרת? הוא פגע בי וציער אותי ללא רחמים, ואני לא ידעתי מה לענות לו ואיך לשים לזה גבול".

"זאת בדיוק הנקודה. הוא פגע בך במקום שבו את לא ידעת איך לשמור על עצמך, והמקום הזה עדיין פצוע".

"את מנסה לומר לי שאני האשמה?" שאלה בנימה מאוימת. "שאני אפשרתי לו לפגוע בי?"

"אני בכלל לא מדברת במושגים האלה, הרגעתי אותה. "העיסוק ב'מצא את האשם' לא יוביל אותנו לשום מקום. אני לא מחפשת אשמים אלא רק מזמינה אותך לקחת אחריות על ליבך הפצוע. רק כאשר תכירי בנקודה החסרה שבתוכך, תוכלי להתחיל לצמוח".

"זה נכון שגם בבית של הוריי הרגשתי לא מוגנת, ואף פעם לא עניין אף אחד מה אני מרגישה. תמיד ניסיתי לרצות וספגתי התנהגויות שמאוד פגעו בי. האמת שעד היום אני מוצאת את עצמי אילמת, לא ממש יודעת איך להגיב כאשר מדברים אלי בצורה לא מכובדת".

3 ימים שישנו לכם את החיים

מימי ומשה דיקמן

פסיכולוגית ומומחית בטרואמה זוגיות וניורולוג

מזמינים אתכם

לשבת סדנת אימאגו לזוגות

האם מצאתם את עצמכם חוזרים להתנהגויות של פעם? האם שמתם לב שיש אותה מריבה בסגנונות שונים? תשתתפו אתנו בסדנת הבאה שלנו לחוויה בלתי נשכחת של בניה, קשר, וחלום של זוגיות. באווירת שבת במלון אביב בטבריה -- כשרות מהדרין

הרב דר אברהם טוורסקי
אני מכיר את עבודתה!
המציאות של מימי, ואני
מאמין שהסדנה שלה מאד
חשובה, במיוחד בימינו
כשיצובתה של המשפחה
נחלשת כל כך."

הרב אהרון בינה, ראש
ישיבת נתיב אריה: "אני
מכיר ועבדתי עם מימי
למעלה מ-20 שנה. צפיתי בה
הופכת גם קשית מאד
גדולה להצלחות. אני
מתרשם לא רק מהמקצועיות
של מימי, אלא גם מיראת
שמים שלה. הסדנה הזאת
חשובה לכל בית ישראל."

יולי 16-18 פרשת מטות מסעי לרישום ולפרטים נוספים תתקשרו
ל: 054-755-4228

המחיר לזוג ₪3,600 (אפשרות לתשלומים)

לנרשמים עד ה-5/6
₪3,300

למידע על הסדנה
www.mimidickman.com

אהרן רזאן

אנימא
לתיא

האם אנחנו לא קצת כמו אותם ילדים בחדר?
הבורא אומר לנו 'תפסיקו רגע מהמשחק
שלכם... בואו רגע איתי'. ואנחנו בהלם. מי מעז
להפסיק אותנו? מביטים במטוסים-אניות-
כסף-עסקים-טירה-פיראטים, הכל אמיתי כל
כך!!

עולם הפלימוביל

הילדים שלי בורחים משולחן השבת כמה דקות אחרי 'המוציא'
לאן? לחדר המשחקים.

הם באמצע משחק פליימוביל המתמשך זה כמה ימים.
מפוזרים להם בחדר עשרות אנשים קטנים. מטוסים. אחד גדול
ואחד קטן, אניות, טירה, סוסים, פיראטים, שוטרים, מכבי אש,
מטבעות של כסף, כלי מטבח, כלי נשק (אלה מהדודים, זו
מתנת חנוכה, זה מאתר "יד 2").

אני מתקרב לחדר, עומד ליד מפתן הדלת והם אינם מבחינים
בי... שקועים הם, מדובבים את הדמויות השונות בטבעיות
מרשימה. באתי מהוסס לקרוא להם לחזור לשולחן. כדי
שיאכלו, ישירו כמה זמירות ואחר כך יברכו אינתו ברכת המזון.
והם... ככה נוטשים ובאים קצת בחוסר רצון.

פעם אחת הכתה בי ההבנה כי בעוד לי נדמה שאני הוא זה
שמוציא אותם מדמיון השווא אל תוך העולם המציאותי,
עבורם - זהו העולם האמיתי... הם היו במציאות, ואני - נציג
של עולם המבוגרים - מגיע עם בקשות ומטרות חינוכיות שהם
נאלצים להבין עם הזמן.

נדמה לנו שהתבגרנו ואיננו חווים את הדברים כמו ילדים, אך
בואו נדבר רגע על הפאזזה הגדולה, המשבר שפקד את העולם
בחדשים האחרונים. האם אנחנו לא קצת כמו אותם ילדים
בחדר? הבורא אומר לנו 'תפסיקו רגע מהמשחק שלכם... בואו
רגע איתי'. ואנחנו בהלם. מי מעז להפסיק אותנו? מביטים
במטוסים-אניות-כסף-עסקים-טירה-פיראטים, הכל אמיתי כל
כך!!

הביטו שוב בעולם - שדות תעופה, בניינים, נשק, מלונות -
כאילו הם פליימוביל, השטרות לקוחים ממשחק ה'מונופול'.
המכונות מה'דולר שופ', ובורא עולם קורא לנו לארוחה שהוא
הכין לנו.

נכון, אני מודה. קשה להתעורר לאמונה המושלמת הזאת, אבל
גם תסכימו איתי שהיינו שקועים קצת עמוק מדי בשטרות,
נסחפנו קצת במשחק.

הרב מיילעך בידרמן סיפר פעם ב'שערי חסד' על שלוש דרגות
של אמנים: אמן מקצועי מצויד ציפורים ואתה ממש רואה שהן
אמיתיות, אבל לא מושיט יד לתפוס אותן. מגיע אמן מדויק
ממנו המצייר בצורה כל כך משכנעת שולחן על הקיר - ואתה
מניח עליו את כוס הקפה שלך (שנשפך כמובן). אבל יש אמן
אחד ויחיד שיכול לצייר דמויות, והדמויות כל כך טובות,
עד שהן עצמן, כלומר הדמויות שבציור... חושבות שהן
אמיתיות... ולעיתים שוכחות מהציור. והמבין ביין.

חג שמח!

מפנקסו של חוזר בתשובה

עודד מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

ללמוד מהינוקא

לאחר פסח תש"פ חיכיתי למיכאל, החברותא שלי ללימוד היומי בבית
הכנסת שלנו. באותם ימים הנחיות משרד הבריאות התירו לשני אנשים
זרים לשהות תחת קורת גג אחת.

הנחתי על השולחן המאובק את הספרים שאנחנו לומדים בהם בערימות
זוגיות - חומשים, ג"ך, 'ליקוטי מוהר"ן', 'תניא', ספר מוסר, ספר הלכה,
ר'עין יעקב - ואז נכנס מיכאל עם מסכה בצבע השמיים על סנטרו ומבע
ארצי חמוץ בפיו.

"נו, איך עבר הפסח?", שאלתי אותו כאשר התיישב.

"ליל הסגר היה דווקא מוצלח. וכדי שלא נתייבש בחול המועד קניתי את
השבועונים 'בקהילה' ו'משפחה'."

"היה שם משהו מעניין?"

"כן, מעניין מאוד", התלהב, "בשניהם הייתה כתבה על הינוקא מראשון
לציון, רבי שלמה יהודה. מכיר?"

"כן, כשהתגוררתי ברחובות נסעתי פעם לשמוע אותו. אני זוכר תאורה
עמומה, נרות מהבהבים ותורה שמתחילה ולא נגמרת. הוא היה אז צעיר
ורוק. מעניין מה קורה איתו עכשיו."

"תשמע", אמר מיכאל, "מסופר שהוא צמח משום מקום, בן להורים
פשוטים שנדרו בעולם, והוא מצא מפלט בבתי הכנסת ליד ביתו. אחר כך
למד בעיקר לבדו, והיום הוא כבר לא ילד פלא, אלא איש פלא. הבנאדם
בן שלושים ואחת, ויודע את כל התורה ומראי מקומותיה. לא רק נגלה,
אלא גם נסתר - האריז"ל וכל החסידות. הוא נותן שיעורים בירושלים
ובאים לשמוע אותו אלפים, כולל רבנים גדולים שיושבים בשורות
הראשונות..."

"ברוך השם שיש לנו בדורנו אנשי פלא כאלה. קיבלת מרץ ללמוד?"

מיכאל נאנח, גלגל סיגריה, העלה עשן כלשהו ואמר: "להפך, זה חיסל
אותי!... אני בגיל. כשחזרתי בתשובה בגיל שמונה עשרה חלמתי להיות
כמוהו, שכל התורה תהיה בראש שלי, ועכשיו אני רואה שהלימוד שלי
שואף לאפס. האמת שלא התחשק לי אפילו ללמוד את הלימוד שלנו שאני
מאוד אוהב..."

חיכתי. יש לי ניסיון בתשובה קצת יותר ממנו, והבנתי ללבו.

"תשמע, ידידי הצעיר", אמרתי, "ככה העולם בנוי. אתה יודע שרוב ההון
נמצא אצל כמה מיליארדרים, כאשר רוב האנשים בקושי גומרים את
החודש? ככה זה עם החכמה האלוקית. יש לכמה צדיקים ידיעה והכמה
אלוקית בלתי נתפסות, והשאר מסתפקים במעט, מי יותר ומי פחות."

מיכאל קם, הביט על מרחבי גן סאקר ואמר לי, כמעט צעק:

"אתה יודע כמה רציתי להיות כמוהו?! כשהבנתי מהי התורה, הייתה
לי תשוקה לדעת הכל, לשוט בים החכמה. למדתי בהתחלה המון שעות
והתקדמתי יפה. אחרי הצמצום של הנישואין, הכל כמעט התאפס. הייתי
מוכרח לעבוד ובקושי קבעתי עתים לתורה. מאז השיא שלי הוא הלימוד
היומי הנחמד שלנו, וכעת אני קולט שזאת בדיחה לעומת הינוקא."

אחרי שהתיישב קמתי והתחלתי לנאום:

"תסלח לי, ידידי הצעיר, אני מכיר את היצר הרע הזה. זאת פשוט גאוה!
אתה אומר לעצמך: אם אני לא אוזכה להיות גדול בתורה, אני לא רוצה
לעסוק בתורה בכלל! כל אחד צריך לעסוק בתורה כפי יכולתו בלי
להסתכל על הזולת. ואגב, אם כל טיפת תורה הייתה חשובה מאוד בעיניך,
היית זוכה להיות אוקיינוס כמוהו..."

מיכאל קיבל את תוכחתי שנאמרה מתוך אהבה, התיישב מולי, ואמר:

"יש לך לפחות אותיות מחכימות על הינוקא?"

התבוננתי מעט והתנוצץ לי: "ינוקא' אותיות קינא ו', כאשר האות ו'
מרמזת לתורה כמו שכתוב בליקוטי מוהר"ן. אנחנו צריכים לקנא בינוקא
קנאת סופרים, לא כדי להישבר, אלא כדי להשתפר."

מיכאל מעך את הסיגריה, חייך חיוך של השלמה, התרומם מעט, עשה
בידיו תנועה של אדם הקופץ למים, פתח לשנינו חומש עם רש"י מנוקד,
והחל לקרוא בחיות כמו תינוק של בית רבן.

פרשת נשא | ברכתה של האהבה

אודה: אני נרעש ונגרש בכל פעם שאני קורא את המילים הללו -

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר: כה תברכו את בני ישראל: אמור להם, בְּרַכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ; יְאֹר ה' פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיִּחַנְךָ; וְיֵשָׂא ה' פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וְיִשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָנִי אֲבָרְכֶם (במדבר ו, כג-כז).

אלו הן מן העתיקות שבנוסחות-הברכה המשמשות ברציפות עד היום. אנו אומרים אותן מדי יום בתחילת תפילת שחרית, ובהמשך התפילה אנו שומעים אותן מפי הכוהנים. יש הנוהגים לאומרן גם על משכבם, מילים אחרונות בכל ערב. אנו מברכים בהן את ילדינו בלילות שבת. רבים מברכים בהן את הכלה והחתן בחתונות. גם שאינם-יהודים מרבים להשתמש בהן. הפשוטות שבהן, המבנה המדורג של שלוש מילים, חמש מילים ושבע מילים, תנועתן החותרת אל-על מן השמירה דרך החן ועד השלום, כל אלה עושים אותן לגביש תפילה יהלומי, שזוהרו לא הועם בשלושת אלפי השנים, ויותר, שעברו מאז ניסוחן.

בשנים עברו, בשיחותיי על פרשה זו, כתבתי על משמעותן של הברכות. הפעם אשאל שלוש שאלות אחרות. ראשית, למה הכוהנים הם המברכים? למה לא נביאים, מלכים, חכמים או צדיקים? שנית, מה פשר הצורה המיוחדת של ברכת-המצווה "לברך את עמו ישראל באהבה"? והשאלה השלישית: מדוע מוטל על בני אדם לברך את העם? הרי ה' הוא המברך את האנושות ואת עמו ישראל.

בתשובה לשאלה הראשונה אומר ספר החינוך (במצווה שעח) בפשטות שהכוהנים היו הקבוצה הקדושה בקרב העם, ועל כן, הם היו המועמדים הטבעיים להורדת ברכת ה' אל העם.

הסבר נוסף הציע הרב אברהם גפני. בפרשיית חנוכת המשכן נאמר, "וַיֵּשָׂא אֶהָרֹן אֶת יָדָיו וַיְבָרֵךְ אֶל הָעָם וַיְבָרְכֶם" (ויקרא ט, כב). רש"י מבאר שברכה זאת הייתה ברכת הכוהנים שבפרשתנו. אולם הרמב"ן משער שברכתו של אהרן כאן הייתה ספונטנית, והיות שהוא גילה נדיבות-רוח כזאת, גמל לו ה' בתפקיד שניתן לצאצאיו לברך את עם ישראל.

זאת באשר לשאלה מדוע דווקא הכוהנים. ומה בדבר אזכורה של האהבה בברכת-המצווה? את האזכור הזה אפשר להבין בשתי דרכים: שהוא מוסב על הכוהנים, כלומר שעליהם לברך את ישראל מתוך אהבה - או שהוא מוסב על הקב"ה, ושיעורה של הברכה הוא "ציוונו באהבה לברך את עמו ישראל". כלומר, ה' אוהב את עמו, ועל כן ציווה על הכוהנים לברכו.

הקריאה הראשונה, שעל פיה הכוהנים הם שמצווים לברך מתוך אהבה, הולמת יותר את תחבירה של הברכה. ברוח זו אומר ספר הזוהר (ג, קמז, ב) כי "כל כהן שהוא לא רחמים לעמא או עמא לא רחמין ליה לא יפרוס ידיו לברכא לעמא" (כל כוהן שאינו אוהב את העם, או שהעם לא אוהב אותו, לא יישא כפיו לברך את העם). אנו יכולים לברך רק את מי שאנו אוהבים.

מדוע אם כן דווקא הברכה על מצווה זו מציינת כי עליה להיעשות באהבה? כי בכל המקרים האחרים, האדם המברך הוא המבצע את "מעשה המצווה". ואילו בברכת כוהנים המברך, הכוהן, הוא רק "מכשיר מצווה": הוא המאפשר, לא המבצע. המבצע הוא ה' עצמו: "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאָנִי אֲבָרְכֶם". הכוהנים הם רק צינורות שברכת ה' שופעת דרכם.

פירושו הדבר הוא שבכאן הכוהנים לבטא את הברכות עליהם לבטל את עצמם. המברך נותן לשפע האלוקי לחלחל אל העולם ואל הבריות, כדי כך שהוא שוכח את עצמו וממקד את כל ישותו בזולת. וזאת היא מהותה של האהבה. בתורה אנו רואים זאת אצל יעקב, שכאשר התאהב ברחל קיבל על עצמו את התנאי התובעני שהציב לו לבן: "וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרַחֵל שְׁבַע שָׁנִים וַיְהִי כִּבְעֵינָיו פְּיָמִים אֲחָדִים בְּאֶהְבְּתוֹ אֹתָהּ" (בראשית כט, כ). המפרשים שואלים שם את השאלה המתבקשת: הרי דווקא מפני שהיה מאוהב כל כך, שבע השנים של ההמתנה אמורות היו להיות בעיניו כמאה שנה! אך תשובתם מתבקשת לא פחות. הוא חשב על רחל, לא על עצמו. באהבתו לא היה שמץ של אנוכיות. הוא היה ממוקד במושא אהבתו, לא בתשוקתו המעוכבת שלו.

אך יש אולי הסבר חלופי לכל הדברים האלה. כפי שהסברתי בשיחתנו לפרשת קדושים, הכוהנים הורו לעם את אתיקת הקדושה (השונה מהאתיקה הנבואית, של הצדק החברתי, ומאתיקת החוכמה המתמקדת במידות

הטובות ובהשלכותיהן). האתיקה של הקדושה, שהכוהנים הם מלמדיה, היא האתיקה של האהבה.

הקול הנבואי וקול החוכמה מיוסדים על דברים אחרים: הנביא מתבסס על פעולת ה' בהיסטוריה, ובפרט על יציאת מצרים, והחכם על התבוננות בדרכו של עולם. ואילו הכהן רואה את העולם כמלאכת כפיו של אלוקים, ואת האדם כעשוי בצלם אלוקים. עצם קיומנו, בני האדם, ועצם קיומו של העולם כולו, הם פרי אהבתו של אלוקים.

בברכם את העם הראו הכוהנים אהבת הזולת מהי. המברך את העם מראה כי הוא מבקש את טובת העם - ואהבת העם עניינה בקשת טובתו.

במפגן פומבי זה של אהבה, של בקשת "הטוב המשותף" בלשונו כיום, נתנו הכוהנים דוגמה לעם. הם עודדו את יצירתה של חברה שבה כל פרט מבקש את רווחת הכלל. חברה כזאת מבורכת מאת הא-ל. לא כן חברה אנוכית. היא אינה מתברכת. שום חברה אנוכית לא החזיקה מעמד לאורך ימים.

מתוך כך נפתרות שלוש הקושיות שלנו. למה דווקא הכוהנים מברכים? כי האתיקה הכוהנית מדגישה את האהבה - אהבת הרע והגר - וכדי להתברך אנחנו זקוקים לאהבה. למה האהבה נזכרת בברכת המצווה הזאת? כי האהבה היא דרכן של הברכות לבוא אל העולם. ולמה הברכה צריכה לעבור דרך בני אדם, ואינה באה ישירות מפי הא-ל? כי הכוהנים נועדו להדגים במעשיהם כיצד דואגים בני אדם לרווחתם של בני אדם אחרים. אני מאמין שברכת כוהנים מציעה מסר חיוני לנו ולזמננו: חברה שבניה מבקשים את טובת זולתם היא חברה קדושה - וברוכה.

בסניגוריה רשמית

תכלת

מרכז חז"ר לאומי צפת
ע"ש הרב רבי יוסף קארו

"כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם..."

ההרשמה בציצוניה!

מדרשת תכלת צפת

לשנת ה'תשפ"א

תורה נשית באווירה צפתית

לימודי תנ"ך והלכה, תורת הרב קוק, חסידות
ופנומיות התורה, חיבורי גוף ונפש ועוד.

אם חפץ לבק בלימוד תורה מתוק לב פתוח
לניק את תפקיד וכוונותיך
להסתיק פנימה בסביבות ה' מתוק חיבור אל
ולתחבר בתורה מאה האחרונה אל-אלה!

מקומך איתנו!

הכנית תשעת הימים פתוחה להרשמה!

ה' - ח' אב

מספר המקומות מוגבל -

תכנית שנתית מלאה | תכנית אלול | תכנית שילוב שירות לאומי
לפרטים והרשמה: עדי אורן | 0546753575 | tchelef.tsfat@gmail.com | tsfat.org.il

חזק חזק ונרתחזק! התחזקות באהבת תורה לשמה

“אני לכאן לא חוזר!!!”

הרב יואל כהן

ה'חוזר' של הרבי מלובביץ'

בקב"ה אלא רק לשם פניות אישיות (לשם כבוד, להיות 'גדול' וכו'), וללימוד כזה אין יציבות. אם יקרה משהו שבגללו המניעים האישיים ללימוד יפסיקו, אזי כל החיות והלהט שלו בלימוד עלולים להיפסק. הרבי הסביר לו, שללא לימוד חסידות קשה מאוד להגיע ללימוד תורה לשמה באמת. בלי ללימוד פנימיות התורה אפשר לשכוח את נותן התורה!

הרבי אף תיאר לו עומק מיוחד במשמעות הלימוד לשמה – לא סתם לימוד כדי לדעת את המעשה אשר יעשון, או אפילו כדי לקשר נפשו לה' כמבואר בתניא, אלא לימוד כזה שהאדם מרגיש ורואה בתורה את הקב"ה עצמו, שהרי "אורייתא וקוב"ה כולא חד".

הרבי המשיל זאת לילד שלא ראה את אביו זה זמן רב ולפתע הוא פוגש אותו. מובן שבאופן טבעי, הוא צועק 'אבא' ורץ אליו ומחבקו. הצעקה והחיבוק אינם לשם מטרה מסוימת. לא כדי לקבל משהו מהאבא, לא כדי לקיים מצוות כיבוד אב, ואף לא במטרה להתחבר איתו ולהתקשר אליו. הוא תופס אותו ומחבקו כיוון שהוא אביו!

על דרך זה בלימוד התורה. היהודי רואה בתורה את הקב"ה עצמו – "אורייתא וקוב"ה כולא חד". והרבי התבטא אז ואמר, "יהודי רוצה לפגוש את הקב"ה ולי'תפסו', אזי לוקח הוא גמרא ויושב ולומד!".

הרבי פנה אל הבחור ושאל: "ראית פעם יהודי שלומד כך?". הבחור אור אומץ ושאל את הרבי: "ועם לימוד החסידות יש דבר כזה?" והרבי ענה לו: "אני כן ראיתי".

הבחור הזה נותר בשלל. הוא לא רצה לוותר על שאיפתו להגיע להישגים גדולים בלימוד, אבל כיוון שהבין שהרבי צודק הוא לא רצה לחשוב על זה יותר, ולכן הוא אמר לי שאינו רוצה לדרוך יותר על סף הדלת של 770.

בישיבה הוא המשיך הלאה בסדר לימודו וכך עברו כמה חודשים. פעם קרה שהוא אמר איזשהו רעיון שהתחדש לו בסוגיא לחבריו בישיבה. **הוא היה רגיל שכל ביאוריו וחיידושויו התקבלו בכבוד ובאהדה בין הבחורים, כולם היילו את עומק סברותיו. אבל באותה הזדמנות מישהו לעג קצת**

לפני עשרות שנים מסרתי שיעור שבועי בחסידות באחת הישיבות הליטאיות בניו-יורק. הייתה לי ידידות טובה עם הבחורים שרצו ללמוד, וגם עם כמה בחורים נוספים שבפועל לא השתתפו בשיעור. אחד הבחורים עם המיידדתי היה נחשב לאחד המיוחדים בישיבה. הוא היה בעל כישרון והבחורים העריצו וכיבדו אותו.

פעם, לאחר אחד השיעורים, אותו בחור ניגש אלי וביקש ממני לסדר לו פגישה עם הרבי. הייתה לו בעיה פרטית מסוימת והוא רצה לדבר על כך עם הרבי ב'חידות'. זה לא היה קל, אבל הצלחתי לקבוע לו פגישה.

בצאת הבחור מהחדר של הרבי, הוא אמר לי רק דבר אחד: "יותר אני לא אעבור את מפתן הדלת של 770". השתוממתי מאוד לשמע תגובתו. חשבתי שהרבי אמר לו משהו שלא התקבל בשכלו וניסיתי להיכנס איתו בדברים. שאלתי אותו: "מה כל כך גרוע במה שהרבי אמר? אולי אני יוכל להסביר לך". הוא ענה: "לא. הרבי אמר דברים מאוד הגיוניים, אבל אני לכאן לא חוזר".

כחמש עשרה שנה אחרי אותו מאורע, הלכתי פעם ברחוב בקראון הייטס ופתאום אני שומע מישהו קורא בשמי. זה היה הבחור. ואז הוא התחיל לספר לי מה היה באותה 'חידות' ומה עבר עליו מאז.

בחור זה גדל בבית ספוג באווירה ותוכן חסידיים. אמנם, בהגיעו לישיבה הליטאית הוא השתנה לגמרי. כל הלחלוחית החסידית אבדה, ואת מקומה תפסה השאיפה החזקה להיות 'גדול בתורה'.

כשהוא היה ב'חידות' הוא התלונן לפני הרבי על בעיה מסוימת שהייתה לו (שעד היום אינני יודע מהי). הרבי אמר לו, שלפי ערך מעמדו ומצבו, תכונותיו וכישוריו, כדי לפתור את בעייתו עליו ללמוד חסידות כמה שעות (!) בכל יום. הרבי הרחיב לו בגודל החשיבות שבלמוד החסידות והסביר לו את העניין היטב. הוא אמר לו שבלי לימוד החסידות כל לימודו אינו לשם ההתקשרות

למה את בוכה?

הרב מאיר מאזוז

ראש ישיבת כסא רחמים

- הלא הוא אבא רבי מצליח זצ"ל - כל יום לומד את הגמרא ויודע אותה בעל פה, אבל אחר כך הולך לשחק עם החברים שלו בעפיפונים. מה שווה לי שהבן יגדל ככה? ! בוא ונלך לעיר התורה ג'רבא". סבא אמר לה: "זו עיירה קטנה ולא תהיה לי פרנסה", אמרה לו: "תחפש מה שתמצא, לא אכפת לי".

הלכו לג'רבא. אבל סבא לא מצא ממה להתפרנס שם, ולכן בכל פעם אחרי סוכות ופסח היה הולך לתונס, ויושב שם בודד ששה חודשים. הוא פתח חנות של זרעונים: חמניות, גרעיני דלעת ועוד, והיה מוכר שם. **לפעמים לא היה לו מה לאכול, ובצהריים היה סוגר את החנות ואוכל את הגרעינים שלא היו קלויים, כדי להשביע את רעבונו. הוא היה חוסך כמה פרוטות, ואם היתה לו אפשרות היה שולח לג'רבא לסבתא ולאבא**

שהיו שם. הוא חי בדוחק, והעיקר בשבילו היה שכנו לומד תורה.

הוא היה הולך לרבו של אבא, מוה"ר רבי רחמים חי חויתה הכהן ע"ה, שהיה אחר כך אב"ד ג'רבא, ושואל אותו: "מה מצבו של בני בלימוד?" והרב היה עונה לו: "הבן שלך לומד בהתמדה גדולה, מחדש חידושים וכותב תשובות". זה היה בשבילו למשיב נפש. אחרי שנים שמח ואמר: "הבן שלי נעשה דיין, בן פורת יוסף". העמל של התורה והמתיקות של התורה משכיחים מהאדם את הכל.

אין כוונת התנא שמי שלומד תורה מוכרח לאכול פת במלח, ואם יאכל פת עם גבינה זה לא בסדר, אלא כוונתו שאפילו אם נאלץ לחיות בדוחק אל לו לעזוב את לימוד תורה ועמלה, כי הכוח והמתיקות שיש בתורה משכיחים את הכל. "ואם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך. אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא". אשריך בעולם הזה, כי השמחה של התורה מעיבה על כל ההבלים האלה, "ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים" (אבות פ"ו).

היו גבירים שהשתמשו בדברי המשנה הזו לרעה. פעם רב אחד בא לביתו של גביר אחד, לאסוף כסף לאברכים שבקושי גומרים את החודש. פתח הגביר פיו 'בחכמה' ואמר לו: רבי, מדוע עלי לתת לאברכים מכספי? הרי כתוב "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל וכו', וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל..." ענה לו הרב: תמשיך את המשנה - "ואם אתה עושה כן... וכי אתה עצמך עושה ככה? ! הרי אתה כל יום אוכל סטייקים, אווזים ותרנגולים "וברבורים אבוסים" (מלכים א, ה) ! אם כן, אתה נוהג בעושר וברחבות לך ולבני משפחתך, ובה בעת אתה רומס תלמידי חכמים ומטיף להם שיאכלו פת במלח? ! לכן כתוב "אם אתה עושה כן" - נראה אותך עושה כן, ואחר כך תדרוש מאחרים...

שפתו של הדור היא אהבה - אהבת האב לבנו והרב לתלמידו. הרמב"ם כותב: "צריך אדם להזהר בתלמידיו ולאהבם, שהם הבנים המהנים לעולם הזה ולעולם הבא" (הלכות תלמוד תורה פ"ה). "להזהר בתלמידיו" הכוונה להיזהר בכבודם. יעיר להם בנחת ובאהבה. כשהתלמיד מרגיש שהרב או המחנך אוהב אותו באמת, הרי "כמים הפנים לפנים". הוא משתדל להוכיח שאכן ראוי הוא לאהבה זו.

מעשה בבחור ישיבה שבמשך שנה אחת לא למד בשקידה, אבל כשהגיע חג שמחת תורה הוא רקד עם ספר התורה עד כלות כוחותיו. העיר לו המשגיח בעקיצה: "לפי הלימוד שלמדת השנה - אתה רוקד יותר מדי"... הערה זו גרמה לו לעזוב את התורה ולצאת לתרבות רעה רח"ל.

כיצד ניתן להאריך את לימוד התורה על הדור הצעיר? התשובה היא, שאין כופים על הילד לאכול דבש. רק נותנים לו כפית קטנה לטעום, והשאר יבוא מאליו. על אחת כמה וכמה בלימוד התורה הקדושה; יש מתיקות גדולה בתורה: באותיותיה, בנקודותיה ובטעמיה. בעיני הגמרא, בדקדוקי רש"י תוספות ומהרש"א. בניסוח הגאוני של הרמב"ם והפוסקים. אין חסר אין יתר. הכל מדויק להפליא.

האמת תורה דרכה. לאמת יש כוח עצום. כשתלמיד לומד פשט אמיתי ברש"י, ומבין כיצד הפירוש מתאים בדיוק למילים, זה נותן לו שמחה בלימוד. כשהתלמיד רואה שאם הוא מקשה על רבו קושיא אמיתית, רבו מתאפס מול האמת, זה נותן לו מבט אחר על הלימוד.

חשק התורה ואהבתה מביאים לעמל בתורה ללא תנאים. מפורסמים דברי חז"ל בפרק קנין תורה (אבות פ"ו): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה, ועל הארץ תישן, וחיי צער תחיה, ובתורה אתה עמל. אם אתה עושה כן, אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה, וטוב לך לעולם הבא". התורה אינה נקנית בתענוגים ותפנוקים. אדם שאומר: קשה לי, כואב לי, אין לי מספיק כסף וכדו', אף פעם לא ילמד תורה. צריך להתגבר על הכל, ושלא יפריע לו כלום. אם יש לך אוכל טוב ומשובח - הנה מה טוב, ואם יש לך רק פת במלח - העיקר שאתה שבע ויש לך כוח ללמוד, ולא יהיה אכפת לך, אלא "בתורה אתה עמל", וזה משכיח ממך את כל הקשיים.

סבא ע"ה, בתחילה היה עשיר וגר בכפר 'אריאנה', במרוחק שישה קילומטר מעיר הבירה תונס, בבית עם אוויר טוב, גינות ופרדסים. אבל לא היו שם תלמידי חכמים. הוא היה הולך לעבודה ומביא הרבה כסף. פעם בא הביתה וראה את אשתו, הסבתא ע"ה, בוכה הרבה. שאל אותה: "למה את בוכה? לא חסר לנו כלום!" אמרה לו: "חסר לנו הכל. הבן היחיד שלנו

חזק חזק ונתחזק! התחזקות באהבת תורה לשמה

אל לומדי התורה

הרב דוב ליאור

ב"ה

לבני התורה היקרים בדורנו!

תלמידים יקרים,

אנו נמצאים זמן קצר לפני חג מתן תורתנו, אשר מגיע לאחר שאנו מסיימים את ימי האבלות בספירת העומר על פטירתם של תלמידי רבי עקיבא בשעתו.

ויש קשר בין הדברים, כי לכאורה נשאלת השאלה: איזה עניין יש לנהוג אבלות היום על אירוע שהיה לפני עשרות דורות? ונראה להבין שאבלות זו דומה במהותה לאבלות על חורבן הבית, המוגדרת בראשונים כ"אבלות שְׁנָה" שפירושה שאנו חשים עד היום את השלכת החיסרון שיצר אותו חורבן שאירע אז.

את החיסרון היום שבמותם של תלמידי רבי עקיבא, ניתן להבין ממה שחז"ל אמרו "שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא, מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמש, עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם, רבי מאיר ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע, והם הם העמידו תורה אותה שעה" (יבמות סב). לאחר שהיה העולם שמש מתורה, חמשת גדולי תלמידיו הם הם שבזכותם המשיכה התורה שבעל פה לדורי דורות.

נתאר לעצמנו, איזו רמה של תורה היתה עשויה להיות בדורנו אילו כל תלמידי רבי עקיבא (שבוודאי היו קרובים למעלת של החמישה שנתרו) היו נשארים בחיים וממשיכים ללמוד וללמד! יכול להיות שהרמה התורנית בדורנו היתה כמו בתקופת בעלי התוספות! בקיצורו של דבר, האבלות על מותם של תלמידי רבי עקיבא היא על מיעוט התורה בדורנו וירידת קרן כבוד התורה. כמה אחריות זה מטיל על כתפינו לשמר ולרומם את רמת הבנת התורה בדורנו!

ולכן שומה על כל מי שזכה לטעום מטעמה של תורה שיקדיש את זמנו לעלות במעלות התורה ויראת שמים אמיתית הן בהלכה והן בתחום מדע האמונה. אצלנו, גדולי ההלכה היו גם גדולי האמונה, החל מהרס"ג, הרמב"ם, הכוזרי והמהר"ל ועוד גדולי ישראל ועד הדור האחרון, שהיו אישים שכללו באישיותם גם גדלות של פסיקה וגם גדלות של אמונה, שהאירו בתורתם את בני דורם. עם ישראל זקוק היום לאנשי תורה ואמונה אמיתית להאיר את פני הדור ולראות את גודל השגחת ה' המתגלית על עצמנו גם בזמנים קשים! וגם בזמנים מרוממים!

בני תורה צריכים להיות חמושים בתלמוד ובפוסקים "לדעת מה יעשה ישראל", וכן צריכים להיות מודעים לאירועים המתרחשים מסביב ולדעת להתבונן בצורה נכונה ואמיתית מה ההשגחה האלוקית רוצה מאיתנו כיום, ככתוב בשירת האזינו "זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור", כלומר מה ההשגחה רוצה מאיתנו במיוחד בדור הזה.

ישנם שמחמת צדקות אומרים שאסור לשאול שאלה כלפי מעלה "למה אירע לנו דבר קשה", כי יש בזה בבחינת "מהרהר אחר מידותיו של הקב"ה". אני אומר בדיוק להיפך! אסור שלא לשאול את עצמנו, כפי שהרמב"ם פוסק בפרק א מהלכות תעניות: "מצוות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה... ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן...".

כלומר, צריך לגזור תענית, להתפלל ולפשפש במעשים "למה באה עלינו הצרה הזו". כמובן, לא ח"ו כטרוניא כלפי שמיא, אדם אכן צריך להצדיק עליו את הדין אם ח"ו יסורים באים עליו, אולם מטרת השאלה כאן היא על מנת לתקן את עצמנו. ואם לא עושים כן ממשיך הרמב"ם וכותב "הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי". הקב"ה מעניש ח"ו על החשיבה הזו. לכן חשוב שיגדלו תלמידי חכמים שיודעים להתבונן בצורה נכונה על השגחת ה' בעולם המופיעה לאורך כל הדורות ובדור הזה. "מלכותך מלכות כל עולמים וממלתך בכל דור ודור".

אני פונה בזה לבני התורה: תזכו ללון בעומקה של הלכה ולהיות מורי הוראה לציבור הרחב, הן בתחום ההלכה והן בתחום האמונה. זה תחום שטעון לימוד רחב וטעון התבוננות בהתגלות השגחת ה' על עמו וארצו.

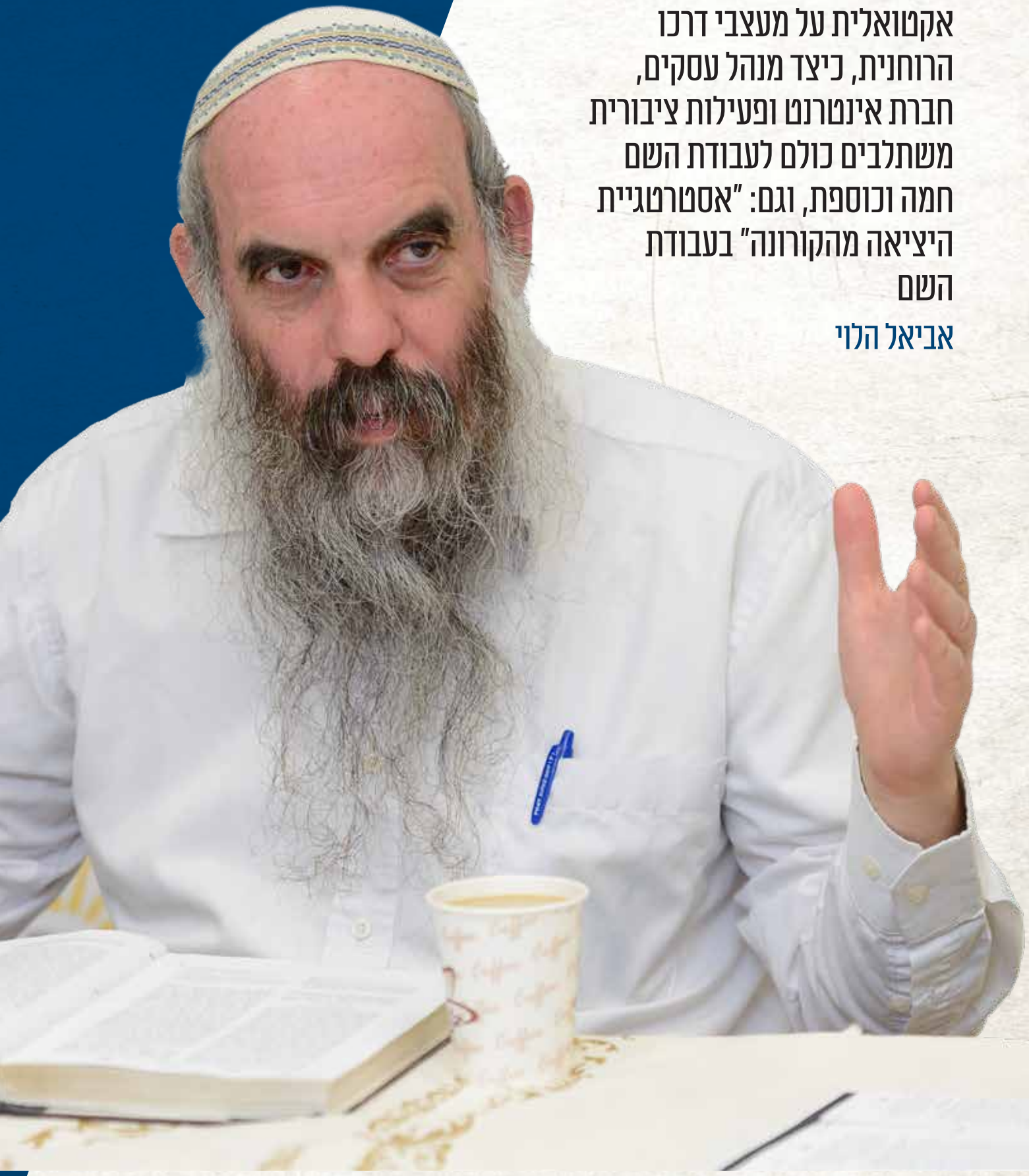
אני מאחל לכל בני התורה ששמים ימים כלילות בעומקה של תורה, שתזכו לאהבתה ושקידתה. צריך להשקיע - ואז תזכו לסייעתא דשמיא. שתזכו לחוש את נעם המתקנות שיש בעצם לימוד תורתנו הקדושה, כפי שאנו אומרים כל יום בברכות התורה "והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפינו", שתזכו כולכם לאהבת התורה. לימוד תורה מתוך אהבת התורה זו גם סגולה שהדברים ייחקקו בלב ובראש וזכרונום של דברי התורה לא יסוף מכם.

מתוך שמחת חג מתן תורתנו נזכה כולנו לשאוב אהבת תורה ונקבל תמריצים רוחניים לאהוב את הלימוד. ובזכות לימוד תורתנו הקדושה נזכה שהקב"ה יקרב את קץ גאולתנו ויזכנו לשבת במרחבי ארצנו בשלווה ונחת במהרה בימינו אמן.

עלו והצליחו במעלות התורה
החותם לכבוד התורה ולומדיה
דוב ליאור

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת
רמת גן, מלמד תורה וחסידות
מעל חצי יובל בישיבה שחוללה
מהפכה בתודעת השליחות
בציונות הדתית. שיחת חג
אקטואלית על מעצבי דרכו
הרוחנית, כיצד מנהל עסקים,
חברת אינטרנט ופעילות ציבורית
משתלבים כולם לעבודת השם
חמה וכוספת, וגם: "אסטרטגיית
היציאה מהקורונה" בעבודת
השם

אביאל הלוי

חרי שנים ארוכות של לימוד תורה והנחלת חסידות ופנימיות, דומה שאין צורך להציג את דמותו של הרב יהושע שפירא (56), מהרבנים הבולטים כיום בציונות הדתית ומהוגי הדעות שלה.

כחלק מהקוד הגנטי שלנו, אנחנו ציבור נטול אדמו"רים עטופי גיגונים וחצרות חסידיות מובחנות; הקוד החברתי הזה עוצב במידה רבה על ידי הרב קוק - שכנראה היה הדמות היחידה אותה ניתן להגדיר כאדמו"ר הציונות הדתית. הרב שפירא, אב ל-11 ילדים, יתנגד בוודאי להגדרתו כמעין אדמו"ר עכשווי. אך דמותו הסוחפת, המוכרת מהאולמות המלאים בכנסים של 'בכל לבבך' המיועדים להתחדשות רוחנית בעבודת ה', אותם יזם עם אשתו הרבנית נעמי, ההתוועדויות ההמוניות באירועי י"ט כסלו, והאש הנדלקת בעיניו ובקולו בכל פעם מחדש כשהוא מדבר על תורת הבעל שם טוב ותלמידיו היוצאת במחול חסידי סוער ועדין גם יחד עם תורת הרב קוק, מעידות כי הוא דולה ומשקה יין ישן ומשומר משנים קדמוניות בקנקן חדש ומתחדש.

האמת היא, שאת הריאיון הזה היה צריך לקיים מזמן. שבועון 'קרוב אליך', היוצא לאור מעל שש שנים ועוסק כל כולו בעבודת ה', קשור במידה רבה לרב שפירא שהוא מבין מנחיליה הגדולים של המהפכה החסידית שכבר הפכה לעובדה מוגמרת בציונות הדתית.

השיחה הזו היוותה אתגר מיוחד, ולא רק בגלל מגבלות הקורונה שמנעו ריאיון פנים אל פנים. לוח הזמנים של הרב שפירא צפוף כתמיד. בין שיעורי תורה באפליקציית הזום שהפכה לחובה בכל בית יהודי, מענה לשאלות אישיות, לימוד תורה ועיסוק אינטנסיבי בענייני ציבור, נדחקו להם שיחות ושברי שיחות לכדי ריאיון שיש בו שיעור.

במתינות, כמונה מעות, הוא סופר ומספר על הדמויות שעיצבו את דמותו הרוחנית. בראש ובראשונה, דמות דיוקנו של אביו, הרב משה שפירא זצ"ל, ראש מדרשת שובה, שנפטר בשנה שעברה.

"אין ספק שהדמות שהשפיעה עלי יותר מכל, הוא אבי מורי וזכרונו לבשרכה, שהיה עובד השם בעומק אותנטי, ובחוסם ולהט יוצאי דופן", פותח הרב יהושע. "כשהוא היה מתפלל ומנגן לפני ה', הוא היה נמס כמו חבילת מרגרינה במדבר סהרה באמצע הקיץ. ראיתי עובדי ה' מכל מיני סוגים, אבל אני לא זוכר שראיתי אדם שנמס ככה בתפילה, בניגון. הוא היה אומר, ש'דבקות היא מחלה מדבקת', ואם אתה רוצה דבקות, תעמוד ליד אנשים דבוקים ותידבק".

הרב משה שפירא היה ממקימיה של 'חבורת שלהבת', יחד עם הרב עדין אבן ישראל (שטיינזלץ). שנים ספורות אחרי הקמת המדינה, בימים שבהם הציבור שומר המצוות בארץ היה קטן ומדולדל ועוד ליקק את פצעי השואה האיומה, הם חלמו להקים חבורה שתעסוק בעבודת ה' ברוח ארצישראלית, היוגת משורשי תנועת החסידות. החלום שהיה נחלתם של קומץ משוגעים לדבר באותם הימים, הפך מדור לדור לזרם חזק וסוחף. "הרב שטיינזלץ היה עבורי כמו דוד. בין אבא לרב שטיינזלץ היתה קרבה עמוקה. ידעתי שהוא רב, אבל פגשתי אותו יותר בצד המשפחתי. אני זוכר את הפיקחות החדה-משועשעת, החדה והחודרת של דבריו", הוא נזכר.

לאחר שנות ילדות בכפר פינס וירושלים, הצטרפה המשפחה לחלוצים שהקימו את היישוב עפרה, והפכו לחלק מאבני היסוד של היישוב. הרב יהושע החל ללמוד בישיבה לצעירים, ובירושלים החל לנתח את דרכו עם התרמיל שקיבל מבית הוריו.

ועולמות אין מספר

"אני עוד זוכר את רבנו הרב צבי יהודה, שזכיתי לשמוע ממנו מעט שיעורים, וקצת להתפלל אצלו בבית. השיעורים האלו הטביעו בי חותם עמוק מאוד", הוא אומר בהתפעמות. "האמת והודאות שהיו בדבריו ובכל ישותו, ועומק התפיסה והקישור לקדושתם של ישראל, לקדושת התורה, לקדושת

להעיר את האור

זו, הוא מעיד, השאירה עליו הרבה משקל ורושם, וממנה המשיך לתקופה בת עשר שנים ביישיבת 'עוד יוסף חי' במשכנה דאז – קבר יוסף הצדיק בשכם. "מה שהביא אותי לשם זו מצוות יישוב הארץ. בדקתי בזמנו איפה הכי קשה ליישב את הארץ, ולשם הלכתי. אחרי תהפוכות שונות, הגיע אליה הרב יצחק גינזבורג.

"הרב יצחק הוא איש פלא. ביום ההולדת השבעים שלו ביקשו ממני לכתוב משהו עליו. כתבתי שהוא לא גאון ולא צדיק", הוא מצטחק. "כשאומרים על מישור 'גאון', מתכוונים למשהו שהוא בסדר גודל של אחרים – אבל יותר מהם. מהירות החשיבה שלו, כיווני החשיבה ויכולת הניתוח מראים לך מוח מסוג לגמרי שונה. הוא הרבה יותר מצדיק – כי אתה רואה איזו דמות מלאכית כזו שלא נוגעת בעולם הזה. היא שייכת לעולם אחר, גם במראה וגם בהתנהגות. קיבלתי ממנו הרבה את החשיבה המבנית, שמנתחת בצורה של מבנה פנימיות התורה, את כל מה שהיא פוגשת. בוודאי בקודש – אבל גם בחול. יש לו מוח גאוני יוצא דופן, יצירתי, מקורי ועמוק באופן בלתי נתפס.

"פעם אחת הוא היה סנדק בבית ברמת גן. אנשים דיברו איתו כל הדרך מבית הכנסת לאולם. אתה שומע את השם של הבן, ואחרי כן את הדרשה שהוא נותן, ואתה חושב פחות או יותר שכל פסוקי התנ"ך ומאמרי חז"ל הן גימטריות של שם הילד, ששזורים באדריכלות של היכל פאר מופלא. בזמנו", הוא נזכר, "הרב יצחק שלח אותי לנסות להקים מוסד של כעין אוניברסיטה על פי חסידות, אך זה לא עלה בדידני".

אורות ונלים

אחרי עשרים ושש שנה מאז המעבר שלו מהרי השומרון לאזור חיוג תל אביב, הרב יהושע ויישיבת רמת גן שפרצה בזמנה עם הסלוגן 'להאיר את העיר', הפכו מזמן למילים נרדפות. בשנים האחרונות החל הרב בן ציון אלגאזי לכהן לראש ישיבה, ושני מלכים נושאים בכתרה של תורה, כל אחד בתחומים הייחודיים לו. "אם הייתי זוכה, הייתי מקים איתו את הישיבה מימיה הראשונים", הוא אומר, ובמבט

"אנו מחפשים את הדרך לנקודת ארכימדס של הקודש, שתנהיג את כל הציונות אל מחוז חפצה האמיתי – להיות כלי להשראת השכינה, לגילוי התורה והמצוות"

השכינה בישראל, אין שני להם. למפגש עם הדמות שלו היה משקל עצום, למרות גילי הצעיר שבו לא הבנתי הכל, בגלל כובד השפה.

"באתי מבית חסידי, וזה היה סגנון שונה לגמרי ממה שגדלתי עליו. הוא היה מדבר מתוך עומק וודאות, במידה מסוימת כמו נביא. כל מילה כמו היתה חצובה מתחת לכיסא הכבוד, זה היה משהו מיוחד. כשהוא היה אומר 'מחזיר שכינתו לציון' בכזו ודאות, היית מרגיש כאילו הקדוש ברוך הוא מחזיר שכינתו לציון דרך רחוב עובדיה 30".

מה זה אומר לבחור שמגיע מבית חסידי לעבור את המסלול של הציונות הדתית הקלאסית של לפני ארבעים שנה?

"כשלמדתי בישיבה לצעירים חייתי בשני עולמות, שלא לגמרי שוחחו אחד עם השני. היו חילוקי דעות ולפעמים חילוקי סגנונות בין מה שקיבלתי בבית לבין הדרך החינוכית של הישיבה. למרות שהיה המון קשר וחפיפה ביניהן, אבל היו חלקים שהרגישו ממש כמו שתי שפות שאפילו אין מילון שיכול לתרגם אותן. זה לא היה לי פשוט".

באותן השנים הוא היה הולך לשיעוריו של הרב עובדיה יוסף וצ"ל בבית הכנסת היודים, עוד לפני שהפכו לנחלת ההמונים. הוא מספר כי דמותו השפיעה עליו רבות. "המתיקות הזו, של כל התורה כולה, מתהלכת בפשטות ובאור נעים – זה היה מפגש מדהים. הכל מובא לפניך ערוך ומוכן לסעודה".

במהלך כיתה י"א עבר הרב שפירא לישיבת קדומים, שהיתה אז בשנותיה הראשונות, שם למד אצל הרב יצחק בן שחר ואחיו, הרב ישראל. "הרב יצחק בן שחר הוא באמת דמות של צדיק מיוחד במינו, בסגנון תנועת המוסר. תובענות עצמית מאוד יראתית, מלאה בצדקות ומסירות לתורה מתוך מיעוט שינה ואכילה וכל צרכי עולם הזה, בגלל ההשתקעות העמוקה בכל סוגיה של גמרא ואמונה במסירות, בתובענות ובעדינות. זה שילוב מיוחד במינו".

לאחר שנה וחצי בישיבת קדומים חזר הרב יהושע ללמוד במרכז הרב, אצל הרב מרדכי שטרנברג, כדי להעמיק בלימוד גמרא בעיון. תקופה

"דבקות היא מחלה מדבקת..." עם אביו, הרב משה שפירא זצ"ל

"העובדה שבני גנץ נשבר בסוף והלך עם נתניהו, זו הצלה שאין כדוגמתה. האלטרנטיבה היתה שהמשוואה במדינת ישראל תהיה שהימין והחרדים ניצנים בצד האחד של המתרס, ומהעבר האחר נמצאים השמאל והערבים. זו משוואה שהיא אסון במעמקי התודעה היהודית הקדם-מתבוללת של השמאל בישראל"

את רעותה. המדרש שבאמצעותו אני מסביר לעצמי ולאחרים את המחלוקת, הוא 'יש מי שהולך אצל זיווגו, ויש מי שזיווגו בא אצלו'. בחסידות, ובעיקר בחסידות חב"ד שגדלתי עליה רבות, דרך העבודה היא שהיא 'הולכת אצל זיווגה' - היא עוזבת את שפת העולם הזה, ומבקשת ללכת לשפה של אלוקות. הרב זצ"ל, הוא זה שמביא את זיווגנו אלינו, להשרות את השכינה כאן. בזה דומה תורתו יותר לתורת הרמח"ל, בהבנת התהליכים העולמיים וההנהגות האלווקיות של העולם. בתורתו זו עיקר הכוונה של פנימיות התורה."

והוא ממחיש: "בישיבת מרכז הרב של פעם שרו הרבה את השיר 'צהלי ורוני יושבת ציון, כי גדול בקרבך קדוש ישראל', ובישיבות החסידיות שרים את הניגון הזה על 'משכני אחרך נרוצה' - הביאני המלך חדירי'. הניגון הזה מבטא את תמצית המהפך בין החסידות לרב קוק."

כשמדברים על זיהוי האלוקות בתוך מה שקורה כאן בעולם העשיה, יש חשש ממדרון חלקלק שאומר, שאם פרנסה טובה זו עבודת ה', וזוגיות טובה זו עבודת ה', אפשר לגמרי לשקוע בעולם הזה. איפה עובר הגבול בין שקיעה בעולם הזה לבין המשימה שלנו לרומם אותו? "הקריאה לחול בשם קודש, שלעיתים מתנהלת בלי שום התרוממות ובלי שום התניה, חייבת הבהרה. הציונות הדתית חידשה, ובצדק גמור, כי כמו שכל יהודי הוא קדוש, כך הקמת המדינה והאומה הישראלית, קדושה מצד עצם קיומה, ולאין ערוך - כי קדושת הכלל היא לאין ערוך מקדושה של יהודי אחד. אם כך, אפשר לטעות, שאם חולין של כלל ישראל הם קודש, אז כל חול הוא קודש", הוא מרים מעט את קולו. "עלול משהו לגזור מכך, שאם הוא ממלא כיסו מזומנים - זה קודש. ממלא כריסו במעדנים - זה קודש. נופש בנופי

לאחור משרטט בקצרה את התהליכים שעברו על הישיבה, הן בתוכה פנימה והן בהשפעתה חוצה.

"ישיבת רמת גן הביאה איתה שני חידושים: הדבר הראשון - ההגעה של ישיבה לגוש דן, שהביאה בעקבותיה ישיבות רבות, ויחד עם זה צמח כל העיסוק בתנועת תשובה והפצת יהדות, גרעינים תורניים שעניינם הפצת אור של תורה ויהדות בגוש דן. הדבר השני - רוב הישיבות של הציונות הדתית לא היו קשורות לחסידות, למרות שאני חושב שרוב אנשיה של הציונות הדתית הגיעו מבתי חסידיים - ההנהגה היתה ליטאית כמעט לחלוטין. יש פה סגירת מעגל היסטורית, טבעית אני חושב, שהכוחות החסידיים שהמתינו מתחת לקרקע החלו לנבוט זעיר שם זעיר שם.

"לא הסתרת את זה שבאתי מבית חסידי, וגם כ'חטפתי על הראש' מפי המתנגדים לחסידות, מעולם לא חשבתי שאני צריך להתבייש בהיותי תלמיד של הבעל שם טוב הקדוש וכל ממשיתיו. הגשרים שבין תורת מן הרב קוק לתורת החסידות לא היו קלים, והם התלבנו הרבה בישיבה במהלך השנים, ונדמה לי שיש היום תורה יותר בשלה בשאלה הזו. ההתחלה היתה, מטבעה, עם אלמנטים יותר חריפים של פריצה, שהיה בהם גם ממד של מחלות ילדות, אבל גם, ובעיקר, של רוח חיה, תוססת ובווערת שהיו בה הרבה מעלות.

"כשהגענו לרמת גן", הוא משחזר, "כרתנו ברית עם הרב יעקב אריאל. למרות שבקושי הכרנו ולא למדתי אצלו קודם. קוטנו עבה ממתי, ולא רציתי ללכת ללא הגיבוי של הכתפיים שלו. בישיבה, הוא הגדול שעליו אנחנו סומכים, והוא מאיר את עינינו ודרכנו. כל השאלות הגדולות, וגם חלק לא מבוטל מהשאלות הקטנות, נחתכות על פיו, אבל הוא משאיר לי את המרחב להביא את אישיותי ותורתי אל הפועל.

"באתי גם בקשר עמוק מאוד עם הרב צב"י טאו. במידה מרובה אני רואה בו המבאר הגדול של תורת הרב זצ"ל מעומק עומקיה בהרבה מאוד הקשרים - מדרך לימוד תורת הרב, הבנת תורתו, תורת הדור, והמהפכות שהתרחשו בשמונים וחמש השנים מאז פטירתו. יש בשיעוריו הרבה עיסוק גם בחכמת הפרט, אבל אין ספק שהסברת תורת הרב קוק שעסק בעיקר בהבנת התהליכים הלאומיים - זה החידוש העיקרי שלו."

אם חוזרים לד.נ.א של ישיבת רמת גן - בשנותיה הראשונות היא היתה נחשבת הרבה יותר חדשנית ויצירתית, שלא לומר פרועה, ובשנים האחרונות נראה שמשוהו בה התכנס.

"באופן טבעי, הקמה של ישיבה בסגנון שונה דורשת אנשים עם יותר יכולת פריצה ויותר עצמאות, בטח כשמדובר בחבורה צעירה ובראש ישיבה צעיר", הוא מחייך. "אם תסתכל על אותם פורצים שהגיעו לישיבה לפני 26 שנים, כיום איש איש בדרכו מכניס את האינדיבידואליות שלו בתוך כלים. בנתיבים של הנחלת תורה ובניית בתי מדרש עם הרבה מרחב וחופש פנימי, אבל לא של פריצת גבולות כמקצוע. יש פה בית מדרש חי שגידל תלמידי חכמים ששייכים לחלום הזה, של ההשתתפות בתקומת האומה, מתוך חיבור תורת החסידות ותורת הרב קוק."

"משנני אחרך" או "גדול בקרבך"

קולמוסים רבים התחדדו על המאבק והמחול העדין שבין תורת הרב קוק לתורת החסידות. איך הרב מנחיל את הדברים? "התורות האלו גם משלימות וגם מתנגשות, ובכך הן משלימות אחת

"דווקא בגלל שזו היתה התבטאות בנושא עמוק וכבד, האמירה נועדה לאורר קצת את השיח ולא תגר אותו", הוא מדייק. "לאחרונה עבדתי הרבה מאוד לרכז את כל המחקרים שעסקו בסוגיה הזו, שכולם מתכנסים לתוצאות לא פשוטות".

השיחה שהתנהלה עד עתה בטון הדיבור המדוד והמוכר של הרב שפירא, עולה טון ומשנה קצב, באופן שמלמד עד כמה הסוגיה בוערת בו. "לפי הדעות הכי סולידיות, בעולם החרדי יש כ-8 אחוזי נשירה ל'פחות מדתי' (יש האומרים פחות), כלומר - מי שמוגדר מסורתי וחילוני. בציונות הדתית, הממוצע של המחקרים המינימליסטיים מדבר על כ-25 אחוזים כשמדובר בכלל שכבות הגילאים. ברוך השם, זה לאחר שבשנים האחרונות יש התקדמות לטובה שקצת נוגדת את התזה שלי. אני מאוד שמח על כך, גם אם זה גורם לתזה שלי להתפוגג. הלוואי שהיא תספוג עוד מהלומות מהמציאות", הוא אומר בתקווה.

"עדיין, עם השיפור במצב, ההצלחה של העולם החרדי לשמר את בניו ואת הדור הבא, היא מאוד מרשימה, ונמצאת בפער גדול ממה שקורה אצלנו. אם החמ"ד היה רואה שיש רשת חינוכית עם הצלחה של 20% יותר ממנו במתמטיקה, הוא לא היה הולך ללמוד איך הם עושים את זה? היו חושבים איך להתקדם ולהשתפר. ואני אומר: מה יותר חשוב - מתמטיקה או המשך חיי התורה והמצוות, עצם האמונה והיהדות? כשרואים פער כל כך דרמטי בנושא הנשירה, אתה לא צריך ללמוד מההצלחות של העולם החרדי?!"

"אז כן, בעניין הזה, אני רוצה להיות יותר חרדי. בהחלט. אלא מה, שמעשה ה' הגדול והנורא של שיבת ציון, אני לא יכול להתכחש אליו. לכן אני ציוני בכל ליבי, אני שותף עם צה"ל בכל ליבי, שותף עם

העולם כולו - זה קודש. אבל לא זו הכוונה. היהודי הוא קדוש. האומה היא קדושה. אבל כדי שהמעשים יהיו קודש, הם צריכים להיות מוארים מנקודת הקודש שביהודי, שאין לה דרך להתגלות אלא דרך תורה ומצוות והארת הנשמה האלוקית בעצמה.

"חלק מהקושי ומהדילמה של הציונות הדתית היום הוא עד כמה היא עסוקה בעולם החול ורואה בו השותף הטבעי וה'קדוש' שלה, ועד כמה היא רוצה להקים קומה של קודש אלוקי ולתת נשמה לקומת החול. אנו מחפשים את הדרך לנקודת ארכימדס של הקודש, שתנהיג את כל הציונות אל מחוץ חפצה האמיתי - להיות כלי להשראת השכינה, לגילוי התורה והמצוות, יחד עם שרשרת הדורות.

"אנחנו שותפים במדינה, בביטחון, בחקלאות ובבריאות - אבל כל זה נעשה מתוך נקודת הנשמה שניתנת באומה. אנו פועלים מתוך ההבנה שכל המשברים שהיא עוברת, כולל השאלה הכל כך חריפה שנידונה לאחרונה, האם חברי כנסת ערכים יכולים להיות שותפים חלילה בהנהגת האומה, תלויים בהארת הנשמה הנו. תלמידי הרב צבי יהודה, כל אחד בדרכו, חושבים ופועלים כדי להביא את זה לידי ביטוי. כולם מאמינים שזה הסיפור המרכזי של שלב ב' של שיבת ציון, שייתן פשר גם לכל שלב א'."

"הלוואי שהיינו יותר חרדים"

הרב משתמש שוב ושוב בביטוי 'תלמידי הרב צבי יהודה', ופחות בביטוי 'הציונות הדתית', שבשנים האחרונות בפרט יש קרע לא פשוט בין גווניה השונים. למה בעצם?

"הציונות הדתית עוברת התבררות עמוקה - גם חידוד עמדות בתוכה וגם בירור כללי. זה קצת שיקוף לבירור הרוחני שהיה בזמנו בין 'המזרחי' ל'דגל ירושלים', שהיום מקבל משנה תוקף. ללא ספק אנחנו עדיין בעיצומו של תהליך שיאיר בסופו את כל האומה, ובדרך גם בוודאי את כל הציונות הדתית. האם זה יהיה קל, במאור פנים, או שיהיו גם חידודים ומהלומות? ברור שזה לא יהיה רק קל. בסופו של דבר, הפצעים יתרפאו, הקרעים יתאחו, והקומות יתמזגו בהרמוניה להיות עץ אחד כידינו, אבל זה תהליך היסטורי לא קצר".

אני רוצה לשאול לגבי נושא נוסף שנידון בשנים האחרונות. איזה מקום יש לדעתך להתחדשות בעבודת התפילה?

"אני חושב שבדרך שלנו, לעשות חדשות בניגון ובסגנון זה גם דבר מאוד נצרך וגם דבר מאוד מסוכן. השאלה הקריטית היא עד כמה זה, קודם כל ולפני הכל, מגובה בגדולי הדור ובזקני העדה, ומתוך רצון לחזק את מה שקיבלנו מדורי דורות ולא להחליף אותו. למרות שהרבה אנשים אומרים בפה שהשינוי שהם מובילים נועד לחזק, אתה מרגיש בלב שזה לא פשוט", הוא מותח ביקורת מרומזת. "מהבחינה הזו, מי שהולך בדרכו של רבי נחמן מברסלב ומדגיש את ההתבודדות, ועושה את זה בהקשר תרבותי של ברסלב, אני מרגיש ביטחון, כי שם יש שושלת של יראי ה' ברמ"ח ושס"ה, בלי ששערה אחת יוצאת החוצה". אבל ביחס להרבה רעיונות חדשים בנוגע לעבודת התפילה, המינון שבין ההתחדשות והפתחות לתרבות הכללית לבין ההמשך של בעירת הקדושה, לא תמיד מרגיע אותי. זה מדרון חלקלק".

בזמנו התבטאת בצורה חדה, על רקע סוגיית אחוזי הדתל"שים בציונות הדתית, שכולנו היינו צריכים להיות חרדים. מה הכוונה?

התחבורה הציבורית משנה דרך

טוענים ונוסעים!

חוזרים לשגרה בצל הקורונה, וגם לתחבורה הציבורית - בבטחה.

שיחו לב, אין אפשרות לטעון רב-קו אצל הנהג.

כדי לשמור על כולנו, חשוב להקפיד על שמירת מרחק.

לכן, יש להצטייד לפני העלייה לאוטובוס בכרטיס רב-קו טעון בחוזה הנסיעה המותאם לנסיעתכם (בנסיעות עירוניות ובינעירוניות)

ונשמרתם מאד לנפשותיכם!

לפמ

אלו הדרכים לטעון את כרטיס הרב-קו שלכם:

במחשב הביתי
באמצעות קורא כרטיסים ייעודי
אשראי

מכונות אוטומטיות
אשראי ומזומן

רשתות הפארם,
קיוסקים ובתי עסק נבחרים
אשראי ומזומן

כספונטים
אשראי

מרכזי "על-הקו" ברחבי הארץ
אשראי ומזומן

לנקודת הטעינה הקרובה אליך ולפרטים נוספים יש להיכנס לאתר pti.org.il

אם עדיין אין לכם רב-קו, אלו הן הדרכים להצטייד בו:

מרכזי "על-הקו" ברחבי הארץ

hopon.co.il

ravkavonline.co.il

חובה לתקף את כרטיס הרב-קו, בכל נסיעה.

*8787

שהוא עלול להיפגע. זה משהו אחר לגמרי. זה לא פוטר את המחנך מלהבהיר את הגבולות באותה חדות, אבל לא בגלל אותם טעמים ולא באותה אטמוספירה. אנחנו יכולים לשים מעט מאוד גבולות של יראה, וטוב שכך. יש לזה מחיר, אבל זו מעלה. גבולות של אהבה אפשר וצריך לשים הרבה יותר".

האמירות העקרוניות הללו מצליחות גם בשטח?

"אני גדלתי בבית שהיתה בו המון פתיחות", מדגיש הרב יהושע. "היו אצלנו כל סוגי הספרים האיכותיים – פסיכולוגיה, ספרות ומדע. ההורים שלי לא אנשים סגורים. אבל ברוך ה' זה עבד להם בגלל שהם היו רוויים בלהט פנימי. הנוסחה היא להט ללא לחץ, עם גבולות של אהבה".

"אדם שרוצה לדעת במה להשקיע

את עצמו בעבודת ה', יכול לפעול בהתאם

למודל הקיים במנהל עסקים:

הראשון – איפה אני מביא הכי הרבה

תועלת לגילוי של הקדוש ברוך הוא,

השני –מה הכי מענג אותי בעבודת ה',

והשלישי – באיזה תחום יש הכי פחות

עיכובים כדי להגיע בו להצלחה.

אזור החפיפה של שלושתם –

הוא המקום 'להשקיע' בו"

ההתיישבות בכל ליבי", הוא אומר ברגש. "אני לא יכול לעזוב את זה בגלל שמישהו הצליח יותר ממני, אבל אני רוצה מאוד מאוד לחשוב, מה אני יכול לקחת ולקנות מההצלחה שלו".

להציב גבולות של אהבה

איך מתיישבת האמירה שלך על הצורך להפוך את הציבור הדתי-לאומי ל"יותר חרדי" – דבר שכרוך באופן טבעי בהסתגרות – עם האמירות שלך על פתיחות רעיונית ודינמיקה משותפת עם החלקים הליברליים בציונות הדתית כולל זרמים שהתבטאת לגביהם בעבר כ'נאו רפורמים', מהלך שהיה לו ביטוי גם במעורבות שלך בבחירות האחרונות?

"חשוב לא לערבב", הוא מתנסח בזהירות. "פוליטיקה איננה אידאולוגיה. בפוליטיקה אתה שואף ליישם את האידאולוגיה שלך בצורה הכי טובה, בשעה שלאחרים יש אידאולוגיה שונה. זו שאלה אחרת לחלוטין. אמרתי ללכת עם אחרים, מחשבון מאוד פשוט: אחרת או הם, או אנחנו, או שני הצדדים, לא יעברו את אחוז החסימה. כל שלוש האפשרויות האלו רעות מאוד למדינת ישראל. מלבד זאת, אני לא נמנע מלפעול יחד עם אחרים בהרבה מאוד מישורים, וגם לא נמנע מלהיפגש. האמת צריכה להיאמר, אך חשוב לזכור שהיא איננה פרסונלית אלא ציבורית-תרבותית.

"האמת היא שעצם השיח על שאלת הפתיחות והסגירות, הוא כבר חיסון חשוב. ראוי להציב את סימן השאלה האם פתיחות והכלה הם הפטנט הכי טוב, כמו שאמרו לנו תמיד. אני מניח שאט אט תיווצר מסה של אנשים שיבינו שפתיחות והכלה הם לא הכלים היחידים שאנחנו צריכים להשתמש בהם בחינוך, ויש לעשות בהם מינונים אחרים, תוך שהשמירה על הגבולות מתרבה והולכת.

"אבל יש נקודה שחשוב מאוד להדגיש", הוא מוסיף מיד. "יש גבולות של יראה שפועלים בגלל תוקפו של המחנך וכווחו להעניש. מאידך יש גבולות של אהבה והם כאלה שמוצבים בגלל טובתו של המתחנך. כשילד מכניס אצבע לתוך השקע, אפשר לומר לו: אם תכניס תקבל סטירה' כי אני אמרתי', ואפשר לומר לו שאסור לו לעשות את זה בגלל

זמן? אז הוא חושב רגע ואומר לו: 'מי שהולך לגלוש, צריך לתפוס את הגלים ולא לנהל אותם'. החבר הזה מסתכל עלי ואומר: 'אתה גלשן, אתה תופס גלים. כל ניסיון שלך לנהל אותם, רק יגרום לך לפספס את הגל הנכון שעליו אתה צריך לעלות'.

"לא העליתי בדעתי שבמשך שבועיים אני אחרוש את כל הארץ לפני הבחירות, כדי לעזור להציל את גוש הימין ואת מפלגת 'מינה'. אני עדיין לא מאמין שזה קרה לי שהקמתי חברה לאינטרנט, אבל זה קרה לי", הוא צוחק. "כשהקדוש ברוך הוא יביא את הגל שעליו אני צריך לפעול - אני מתפלל שאהיה מספיק עירני, כדי לעלות עליו ולעשות את הדבר שהוא רצון ה'. וחוצ' מזה, ממשכיכים לשמור תורה ומצוות, ולעסוק בהפצת תורה והגדלת תורה בעם ישראל מתוך דבקות אלוהית". ■

כנראה יותר מכל זמן אחר בהיסטוריה, באנשים שממשיכים בעמלה של תורה כדרכה. התביעה לפנימיות התורה, היא מעלה גדולה שגורמת גם קושי. אנחנו עוד לא יודעים איך לגדל תורה פנימית, בצורה שמתאימה לכל נפש, המעצימה את כל חלקי התורה וכל צדדיה באופן קולע. זה לימוד שאנחנו נמצאים באמצע הדרך שלו. זה הגביר מאוד את השקידה ואת העיסוק בצד הפנימי של התורה על כל גווניו, ולפעמים הוא נתן כוח ואור גם לחלקים אחרים - ולעיתים הוא יצר סתירה. אנחנו זקוקים עוד ללימוד ולהבשלה כדי ליצור הרמוניה, ולהתגבר על הסתירות הפנימיות של הדרך".

מה הנוסחה שאתה מציע לצעירים ביחס לעיסוק בפנימיות התורה? "רוב החברה אפילו בישיבה חסידית שנוטה לפנימיות התורה, לא יכולים להיבנות בלי שיש להם לימוד גמרא רציני, גם אם הם

רוצים בכך", הוא אומר בהדגשה. "לשבץ פנימיות התורה בתוך מסגרת של לימוד שיש בה משקל רב של לימוד נגלה, זה יקר וחשוב, ויש בזה דרכים שונות ומגוונות. אבל משהו שישים את זה לעיקר לימודו, זה נדיר מאוד מאוד. אין ספק שהצימאון של הדור לפנימיות הולך וגדל, והוא הבסיס ליראת שמים, הוא הבסיס של הדבקות האלוהית ושל הלהט לשמירת תורה ומצוות. אנחנו חייבים להרבות בלימוד זה ולהעמיק בו, וגם לחדש ולהתחדש בו - וזאת בתנאי שאנחנו הולכים עם דעת רבותינו, ולא סוללים לנו דרך חדשה ומסוכנת".

כשאני שואל את הרב לקראת סיום, מה היעד הבא שהוא מתכנן לעסוק בו, הוא עונה לי בסיפור משעשע. "יש לי חבר, יועץ ארגוני ברמה מאוד גבוהה. הוא מצביע מרצ, ואנחנו חברים בלב ונפש. פעם אמרתי לו: 'תן לי טיפ לניהול זמן'. הוא יושב ככה ו'מתגרד', ואז עונה לי במשל: 'אחד הולך עם גלשן לחוף הים, ביום של רוח עזה. על החוף הוא רואה את היועץ הארגוני שלו, ואומר לו: 'אני הולך לגלוש, אתה יכול לתת לי טיפ לניהול

לומד בחוגים:
חינוך מיוחד וגיאוגרפיה

אסף הרשור
שנה ג'

מתנדב בעמותות של החינוך המיוחד
רכז הנוער במגדל עוז

עובד בסדנת שילוב
בישוב 'גבעות'
גר במגדל עוז

דוד חרלפ, גר בדירה לחיים בכפר עציון
עובד בפינת החי בגבעות, אוהב לשיר

מצליח בלימודים
ולא מוותר על
חיבורים מיוחדים

הרצוג. מתאימים לך.

בזכות:

בהרצוג, תלמדו את מה שאתם אוהבים ותשלבו עם הלימודים את הדברים שחשובים לכם

לימודים בחינים
ואפשרות לסיום התואר
בשלוש שנים, למצטיינים

הגעה למכללה
באמצעות מערך הסעות
בפריסה ארצית

קורסים מקוונים
שיאפשרו לך ללמוד במקום
ובזמן שמתאימים לך

בניית מערכת שעות
בהתאמה אישית
לצרכים שלך

חינוך מיוחד | לשון | אנגלית | ספרות | גאוגרפיה ולימודי סביבה | אזרחות | תושב"ע | מתמטיקה
מדעי המחשב | מדעי הטבע | היסטוריה | לימודי אי"י | תקשורת וניו מדיה | תנ"ך | מחשבת ישראל

תואר ראשון B.Ed. והסבת אקדמאים להוראה

הרצוג. לדעת. לחנך.

לפרטים: 02-9937337 או היכנסו לאתר המכללה: herzog.ac.il

זה לב העניין

הרבנית אורה רבקה וינגורט

הרב אורי גמסון

בשביל מה ניתנה התורה?

ודכולי עלמא - בשבת ניתנה תורה לישראל, כתיב הכא "זכור את יום השבת לקדשו", וכתיב התם "ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה", מה להלן - בעצומו של יום, אף כאן - בעצומו של יום. מסכת שבת דף פו עמוד ב

דבר ידוע וגלוי שאין מאורע סתמי, ובפרט כאשר אנחנו עוסקים בנתינת התורה והזמן שנבחר כדי לתת אותה לנו. אם כן, מהי המשמעות הפנימית של נתינת התורה דווקא בשבת?

על הקשר הזה שבין התורה לשבת, עומד רבי מנחם מענדל מרימנוב בספרו מנחם ציון (פרשת בשלח ד"ה 'והענין הוא') שמסביר כי תכלית נתינת התורה לנו, היא כדי שנשתמש בה לגלות את מהותו של כל דבר בעולם, וכיצד כל דבר בעולם מונהג ומכיל את אור הקדושה האלוקית. לכן התורה מכילה ציוויים רבים כל כך שנוגעים לחיים הפיזיים שלנו, כי זו כל התכלית - לגלות שהחיים הפיזיים מכילים תוכן אלוקי.

אלא שבשביל זה לא מספיק רק ללמוד את התורה, צריך גם להגיע ללימוד הזה מתוך מצב נפשי מסוים שיאפשר לתובנות הללו לחדור אלינו, כדי שנוכל להשפיע אותן הלאה.

בנקודה הזו פוגשת התורה את השבת, משום שהשבת הוא יום שבו האדם מתבקש להפסיק עם מרוץ החיים החומרי, שנותן לו את התחושה המדומה כאילו הוא מנהל את חייו, ובמקום זה הוא צריך לתת לאלוקי לנהל אותו.

נקודה זו מתקשרת גם למאמר חז"ל נוסף (מכילתא, פרשת בשלח) שקובע כי "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", שכן המן, מעבר להיותו מזון, הכיל תוכן רוחני, שהרי כל הצורה שבה הוא ניתן לעם חייבה את העם להאמין בכך שהקדוש ברוך הוא נוכח, ושהוא זה שמכלכל אותם.

לכן, דווקא השבת מכילה בדיוק את המצע שעליו התורה מבקשת לבסס את מקומה בעולם - הקיום של האדם תלוי ועומד בתוכן האלוקי שיש בו, וכאשר האדם חש זאת, וחי את חייו בצורה כזו, הרי שבדיוק לשם כך ניתנה לו התורה.

בשיתוף פורטל הדף היומי

את ברכבת הקלה, זה עתה סגרו את דלתות הרכבת אחרי תחנת הטורים. וקולו של הקטר מנסר בחלל:

"התחנה המרכזית, Central bus station". את הערבית את כבר פחות קולטת, בין היתר כי את כבר ממרתח לאסוף את התיקים, תוך שאת מוודאת שלא שכחת כלום, לפני שתירי מהרכבת. משם תמהרי לתפוס את האוטובוס, שמגיע רק פעמיים ביום, הביתה... ופתאום רגע לפני ההגעה לתחנה, אבל ממש חצי דקה לפני. מישהי פונה אלייך. "סליחה. אמממ... רציתי לשאול. רציתי להתחיל להתחזק. במה הכי חשוב להתחיל?" את בווה בה לרגע. המראה שלה, מה לומר, לא הכי 'דוס' שבעולם. הצבע של השיער. מספר הנומים... האמת, היא לא נראית קשורה לחזרה בתשובה בכלל. מה לה ולהתחזקות בתורה ובמצוות? אבל אין לך הרבה זמן לחשוב. יש לך ממש רק עשר שניות להשיב לה משהו. אבל מה ריבוננו של עולם??

מה באמת תאמרי לה? זו אולי הזדמנות החיים שלה. להשאיר אותה עם דבר אחד. הדבר בה' הידיעה, שהיא הבסיס לכל החיים הדתיים. מה תגידי לה? לשמור שבת? או אולי אפילו רק - להדליק נרות? ואולי דווקא כשרות? או שבעצם חשובה דווקא הצניעות?

כמה מפתיע, על רקע הסיטואציה הדמיונית הנ"ל, לגלות שכשהלל הזקן עמד לפני מקרה דומה, או אפילו קיצוני בהרבה, הוא בחר כיוון אחר לחלוטין. כשבא גוי וביקש מהלל לגיירו על רגל אחת, הוא לא ניסה לדחותו, או להסביר לו שזה תהליך ארוך, וכדאי שהוא ישב ללמוד ולהכיר וכו'. אלא הוא נענה: הוא הסכים 'למכור' לו את כל היהדות בקפסולה, ואפילו לגיירו (עם כל ההשלכות ההלכתיות שבעניין), באמצעות קבלת עול מצווה אחת בלבד. ומה? לא, לא שבת, וגם לא כשרות. לא אמונה וגם לא תפילין או תפילה. בסך הכל מה הוא ביקש ממנו? 'מה ששנא עליך - אל תעשה לחברך'. ובמילים אחרות - ואהבת לרעך כמוך.

מעבר להיות הדבר מפתיע, צריך פעם אחת לענות ברצינות. איך אפשר לומר שאהבת ישראל היא יסוד לכל עבודת ה'?? שזו כל התורה כולה 'ואידך' - והשאר, פירוש?

הרי לא מדובר כאן באיזו סיסמה או סלוגן שיווקי. מדובר כאן באמת ביסוד היסודות. אז נכון, חשוב קודם כל להיות 'בן אדם', אבל כאן טוענים שזו לא רק הקדמה לתורה, אלא כלל גדול שבעצם כולל את הכל, את התורה כולה. אפשר עוד להבין שזהו הכלל שכולל את כל החלק ש"בין אדם לחברו" אבל מה עם כל ה"בין אדם למקום"? וחץ מזה נימוסים יש גם בתרבויות אחרות. האין התורה בעיקרה רוחניות, שקצת מרוממת את האדם מעל האנושיות הטבעית?

בלב לבו של התניא, הפרק הל"ב שבו, אדמו"ר הזקן עונה תשובה מעניינת ביותר. לדבריו אין דרך להגיע לאהבת ישראל תמימה ואמיתית, כל עוד האדם מתייחס לזולת במבט שטחי וחיצוני. הגוף, האינטרסים והטבע הבסיסי שלנו, לעולם יעמדו כחץ בינינו לבין הסובבים אותנו. הזולת יעלה על העצבים, יאיים על הצרכים האישיים שלי, או סתם ייתפס כאחר וכו'. רק במבט פנימי ועמוק, הרואה את המהות, נצליח להגיע לאהבת אמת. כי מהי המהות של היהודי? הנשמה שלו. והנשמה שלו זהה בדיוק לנשמה שלי. שתיהן חלקים של האין סוף ברוך הוא. רק ברובד הנשמתי יש שורש משותף. אבא אחד שברא את כולנו - אלוקים. רק כשנגביה את המבט לחלק העליון, הוזהר והטהור שמוצפן בכל אחד מאתנו, לא משנה כמה מעטפות וקליפות מסתירות עליו, נמצא את המכנה המשותף, ונוכל להתאחד.

אז כשאוהבים יהודי או יהודיה באמת, זו עדות שאין כמוה שאנחנו לא חיים ברובד החומרי, הגשמי. שאנחנו מחוברים לרוחניות, לאלוקי. וזוהי באמת כל התורה כולה.

אז אם יום אחד נפגוש אותה ברכבת, נאמר לה - אהבת ישראל. תתחילי מזה, כי זה בעצם לב העניין והאפשרות להתקרב לה. וכשנצליח לדבר איתה בשפה הזו, ולהאמין שמעבר לכל גווני השיער והנומים יש בה נשמה ענקית שצמאה לה, ומחפשת אותו, גם אנו נעיד בזאת שאנו באמת חיות חיים של עבודת ה' וחיבור לרוחניות.

שנזכה כולנו, כאיש אחד בלב אחד, לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

מוגש על ידי תכנית הלימוד "לב לדעת" לימוד תניא לנשים ובנות.

ממשיכות את הלימוד גם מהבית!
יותר מתמיד זה הזמן להשקיע בעצמך ולהתחבר ללימוד.
לקבלת פרטים שלחי הודעת וואצאפ למס' 054-921-0131

ספרי הרב שלמה זיין

ספרי חובה בכל בית

מכירים לדור הבא

את ספרי הפרשנות וסיפורי הצדיקים שגדלנו עליהם
המאירים באור חדשני, בהיר ואוהב את התורה ולומדיה

לאור ההלכה
המועדים בהלכה
אישים ושיטות

לתורה ולמועדים

ספרי חסידים
מהדורה מנוקדת - ג' כרכים

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר: www.beitel.co.il
שיחת חינוך: 1-801-700-201

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

ספריית בית אל

בית מדרש לאהבה

בירור יסודי בסוגיות הזוגיות והמשפחה

**צורה נבוכים
לגיל הנעורים**

מתוך עומק רוחני
ומבט אופטימי
נוגעים ספרי הרב אלי שיינפלד
בלב ליבו של גיל ההתבגרות.

ניתן להשיג ברשתות
ובחנויות הספרים
המובחרות

שיחת חינוך:
1-801-700-201

מבצעים והטבות לחברי מועדון באתר:
www.beitel.co.il

חנות ההוצאה: רח' בית הדפוס 6, ירושלים 02-6427117

עֲנֵשׂוּ נֶשְׁלִי חוֹטֵף

אמר לו רבי יוסי: "לא. עכשו אני מוכן לשלם רק שמונים מנה".
כעס השר ואמר: "אתה עושה ממני צחוק? צא מכאן מיד!".

יצא רבי יוסי, ומיד חזרו הכאבים הנוראים ותקפו את השר,
עד שהוא התעלף מרב כאב. כשהתעורר לחש בקשי: "קראו
לו... שיכנס".

נכנס רבי יוסי, והשר אמר: "טוב, תביא שמונים מנה וקח את
הילדים".

אמר רבי יוסי: "עכשו אני מוכן לשלם רק חמשים".

כעס השר מאוד וגער ברבי יוסי. אולם כאבי הבטן הלכו
והתגברו.

לבסוף אמר השר: "בסדר, תן חמשים מנה וקח אותם".

אמר לו רבי יוסי: "לא. עכשו אני לא מוכן לשלם לך פרוטה".
השר בקשי היה יכול לדבר מרב כאב. "בסדר... בסדר... מה
שתרצה", מלמל.

אמר רבי יוסי: "אני גם דורש ממך שתשלם לי על עבודת
הפךך שהעבדת את שני ילדי מאז שחטפת אותם עד עכשו -
שמונים מנה; לא פחות".

לא היתה לשר בררה, והוא החזיר לרבי יוסי את הילדים ועוד
הוסיף לו שמונים מנה. ורק אז עברו הכאבים הקשים שתקפו
אותו.

זה מה שהכוהנים מברכים את עם ישראל: "יברכך השם" -
בכסף; "וישמרך" - שאלקים ישמר עליך מפני אנשים רעים;
"יאר השם פניו אליך ויחנך" - שתשא חן בעיני אלקים והוא
ישלח את המלאך מיכאל להגן עליך.

(על-פי מדרש בכתב יד, הובא ב'פדה את אברהם', ומשם ב'עוד יוסף
חי', פרשת נשא)

"ילדים! בואו לאכל ארוחת ערב!" - קראה האם לשני בניה
ששחקו בחצר, אך שום תשובה לא באה.

האשה יצאה החוצה, הביטה ימינה ושמאלה, והילדים אינם!
פתאום באה אליה בריצה אחת השכנות וקראה בהתרגשות:
"חטפו את הילדים שלך! ראיתי עכשו את מרכבתו של השר
הגוי נוסעת במהירות, והשומרים שלו אוחזים בכוח בילדים
שלקר!".

פרצה האם בככי מר וספרה את מה שקרה לבעלה, רבי יוסי בך-
קסמא. אמר רבי יוסי: "אלך לפדות את ילדינו מידי החוטפים".

הלך רבי יוסי אל ביתו של השר. "אשלם לך מאה מנה, רק החזר
לי את שני ילדי", בקש ממנו.

צחק השר צחוק מרשע ואמר: "הילדים האלה הם שלי עכשו
ולא אתן לך אותם!".

יצא רבי יוסי מביתו של השר ופרש את כפיו לשמים בתפלה:
"אנא, אלקים! עשה שהשר יחזיר לי את שני ילדי!".

מיד שלח אלקים את המלאך מיכאל, והמלאך הביא על השר
הרשע כאבי בטן נוראים. הוא התפתל מכאבים וצעק: "אוי! אוי!
אני לא יכול לסבל את כאבי התפת האלה!".

אמרו לו משרתיו: "אולי הכאבים באו עליך מפני שגרשת את
החכם היהודי?". צעק השר: "אוי! קראו לו!... שיבוא מיד!".

יצאו המשרתים וראו את רבי יוסי עומד מחוץ לבית. הם הזמינו
אותו להכנס, וברגע שונכנס לחדר פסקו כאביו של השר. אמר
לו השר: "אני מסכים! תן מאה מנה וקח את הילדים!".

חידושי תורה מהלכים

שחר פרידמן

אנושית ומיושבת על השכל והלב, תעשה את אותו התהליך בינו לבין הלב שלו.

התשובה היא מעבר מעולם חילוני לעולם דתי, אבל היא גם מחברת, מייחדת, בין הדתיות החילוניות: בין עוצמות התורה לדיוק של הקדושה, ובין התוכן השמימי לבין השפה האנושית וההיגיון הפשוט. והיא גם מחברת ביניהם באופן הפשוט ביותר: בעל תשובה הוא אזרח בשני העולמות, בעל כורחו (אם איננו מתכחש לעבר שלו) הוא שייך לשני הפלגים הגדולים של העם היהודי בדורנו, ובחיינו היום-יומיים בונה הוא מעין גשר. וזה אולי הדבר החשוב ביותר, שכך התנאי העיקרי לקבלת התורה הוא שנהיה "כאיש אחד בלב אחד". הפיצול של עם ישראל לפלגים ולתתי-פלגים, שחלוקים ביניהם על עצם הגדרת היהדות וקבלת התורה, הוא בוודאי אחד המעכבים העיקריים של הגאולה. התשובה היא תרופה למצב הזה לא רק בגלל שהיא מעבירה אנשים ל"צד הנכון" כביכול, אלא בגלל שהיא מחברת את העם להיות אחד.

התשובה מראה שאפשר גם אחרת. שקרבת אלוקים ועבודת ה' אינן עניין מגורי, לא עניין של קבוצה אחת מול קבוצה אחרת, אלא עניין כללי כלל-יהודי שכל אדם עומד בו מול קונו כפי שהוא. היא מראה שאפשר לאחוז בתורה ולקיים מצוות ולהשתייך לקהילה, ובתוך כך לשמור על קשר עם המשפחה והסביבה החילונית ואפילו עם כישרונות וכוחות נפש שמקורם בעולם החילוני. על פי אחת הקריאות האמוניות של ההיסטוריה, זו הייתה מטרת החילוניות מלכתחילה. החילוניות נועדה לכבוש עבור התורה שטחים שבזמן גלות לא נכללו בקדושה, כמו מדע, השכלה, אמנות, תרבות, בריאות גופנית, הגנה עצמית וכו'. בשלב הראשון ניצר שסע בין הכוח שיצא מגבולות הארמון לבין הכוח שנשארו בפנים לשמור עליו, אולם המטרה היא שהתורה תתפשט בסופו של דבר על כל תחומי החיים הארציים והרוחניים של כל האנושות. זוהי התורה שלעתיד לבוא, "תורת ארץ ישראל" ו"תורתו של משיח", שעליה דיברו חז"ל וחכמי הדורות. ואיך יקרה הדבר הזה? על ידי חיבור חוזר בין החילוניות לבין הקדושה, חיבור שנוצר על ידי התשובה.

בעלי התשובה מגיעים אל הקודש מתוך עמדה של מי שלא יודע, ובכך הם נתונים להתחדשות מתמדת. הזוהר קורא לזה "חילא דתיבתא", כלומר בהסתערות ותשוקה לתורה של מישוהו שהתורה חסרה לו והוא צמא, וגם כך הם מעוררים התחדשות. עולם התשובה הוא עולם של התחדשות מתמדת, שכן כמו שר' נחמן אומר, צריך תמיד ללכת בדרכי התשובה, ולעשות תשובה על גבי התשובה הקודמת. לכן היא יכולה לתת התחדשות כזאת גם בעולם הדתי הרגיל, שלעיתים "מודקן".

שבועות הוא חג מתן תורה, והוא גם חג ההכנה לתורה החדשה, ורתו של משיח. במרכזו של חג השבועות נמצא מושג ההתחדשות - שתי הלחם המתירות את התבואה החדשה במקדש - בעולם הקודש. מי יתן שבוכות תשובתו של כל אחד ואחת, נוכח לחידושי תורה ולבחירה בתורה מחדש, ובכל יום יהיו בעינינו כחדשים.

מדוע הגיעה החילוניות לעם ישראל? מדוע אנשים כה רבים נולדו בבתים חילוניים, והיו צריכים למצוא את דרכם לבד אל התורה ואל היהדות? ומדוע אנחנו רואים דווקא בדורנו, דור הגאולה, תנועה כל כך גדולה של חזרה למקורות וחזרה בתשובה?

אחת השאלות המרכזיות בחסידות היא למה הנשמה הייתה צריכה לרדת מהשמים לעולם הזה. אחת התשובות העמוקות ביותר מלמדת כי בתוך החושך של העולם החומרי טמונים ניצוצות מ"עולם התהור", עולם אלוקי גבוה מאוד ובעל חיות עצומה, שנשבר כי לא היה יכול להכיל את כוחותיו. כשהנשמה יורדת לעולם הזה היא מסתבכת עם החומר, אבל משתמשת בו לקדושה וחוזרת לחיקו של ה', ואז היא מעלה את אותם כוחות אל תוך הקודש. הניצוץ יוצא אז מהכאוס המופקר שהיה שבו בו ומתחבר לעולמות של טהרה ושמיים, וגם הקדושה מרוויחה את החילוניות שיש בניצוץ התורה ואת העוצמה והמעשיות שלו.

ניתן לומר שזה מה שקורה גם כשאדם חוזר לתורה מתוך העולם החילוני. הוא לא בא לבד; הוא מביא איתו אלפי "ניצוצות" - כוחות וכישרונות שלמד בעולם הגדול. אף צד לא נשאר כך אותו הדבר: עוצמות הפאר, ההנאה והדיוק החילוניים מקבלים התעלות והכוונה עליונה, ואילו התורה מתרחבת מעבר לגבולותיה ומקבלת אל תוכה את הממדים האלה, שעד עכשיו היו מחוץ לתחומה, בעולם ה"חילוני".

דוגמה לכך היא שורת האמנים בעלי התשובה שאנחנו זוכים לשמוע בשנים האחרונות: אין ספק שעוצמות התורה שהגיעו מהעולם החילוני, הן שאפשרו להם אחר כך ליצור תכנים דומים בעלי אופי של קדושה, ובאמת אחריהם ראינו גל של אמנים דתיים-מבית שלמדו מהם את הדרך.

בעלי התשובה "מחדשים" את העולם הדתי אפילו אם לא יביאו שום תוכן חדש. בעצם ההסתכלות שלהם על הדברים כחדשים, כלא מובנים מאליהם, וכמשהו שהם מאוד רוצים בו, הם יכולים לחדש את המבט הזה גם עבור דתיים מבית. למי שנולד דתי יש לעיתים בעיה הפוכה: הוא רואה את התורה כמובנת מאליה, כפשוטה וכפשטנית, הוא תופס אותה כקודים וסימאיות ולא תמיד מבין את המשמעות העמוקה והעל-אנושית, של אותם תכנים ומעשים. ככה הוא יכול לפספס ולא לשים לב לרוב ככל המשמעות של התורה, שכן באמת היא חדשנית ולא פשטנית.

עצם הקרבה אל בעלי תשובה יכולה לגרום לאדם דתי להסתכל על הדת שלו מחדש. התשוקה של בעל התשובה וחוסר ההסתפקות שלו בהסברים שטחיים עשויים לעורר במי שנולד דתי הסתכלות מחודשת על הדתיות שלו, לנער את הסתמיות הזאת ולהביא אותו לבחור בתורה מרצון. כל שכן אם מישוהו לוקח על עצמו ללמד בעלי תשובה, הרי שהצורך להסביר את התכנים העליונים ו"להוריד" אותם לשפה

התשובה היא מעבר מעולם חילוני לעולם דתי, אבל היא גם מחברת, מייחדת, בין הדתיות לחילוניות: בין עוצמות התורה לדיוק של הקדושה, ובין התוכן השמימי לבין השפה האנושית וההיגיון הפשוט.

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? **ראש יהודי** זאת התשובה! 052-4295597 ry@neto.net.il

תפילת יום העצמאות בכיכר דיזינגוף

ראש יהודי
אמנות • אפיקים • אסתטיקה
קרוב אליך

דווקא עכשיו. "הנה ימים באים... לא רעב ללחם ולא צמא למים..."
בואו להיות שותפים בתנועת התשובה בת"א"

את המנגינה הזו אסור להפסיק!

לכל התורם 90 ש"ח
לחודש למשך שנה
טו 9 פרי
קומיקס מתנה

לכל התורם 60 ש"ח
לחודש למשך שנה
3 פורים
מתנה

לכל התורם 30 ש"ח
לחודש למשך שנה
90
מתנה

הקישו בגוגל: "תורמים לראש יהודי" או בטלפון: 052-5665005

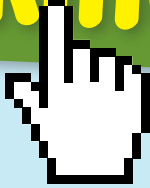

התוועדות
התוועדות

הרב שבתי סלבטיצקי, שליח הרבי באנטוורפן

מה גרם לשכן נחמד להעיר אותי בשתיים בלילה ובלי בוששה לשאול אם יש לי סיגריה? < היהודי התחתן עם גויה, הוליד גויים, קנה קבר בבית עלמין של נוצרים וארון קבורה עם שתי וערב, אבל עדיין לא נרגע > התלמידה הגרועה בכיתה התחילה ללמוד מוזיקה מחוץ לבית הספר, ופתאום הצטיינה בכל התחומים < ולמה רק לקול של הקדוש ברוך הוא לא היה הד?!

www.askmoses.com

מחקר שעשו לא מזמן באמריקה, דרך חברת פלאפונים, הראה שהמילה בה כן-אדם משתמש הכי הרבה, זאת המילה 'אני'. אני אמרתי ואני הלכתי ואני רוצה ועוד ועוד. האגו של האדם, הנפש הבהמית שרואה בעצמה את מרכז העולם, היא המקור של כל הבעיות.

אנחנו לא שמים לב עד כמה הנפש הבהמית ממש משעבדת אותנו. תשמעו סיפור: **היה לנו באנטוורפן שכן רוסי, בן אדם זהב.** פעם אחת, באמצע הלילה, אחרי שכבר הלכתי לישון, אני לא זוכר בדיוק את השעה, בערך באחת וחצי-שתיים בלילה, התעוררתי מדפיקות בדלת. פתחתי וראיתי את השכן. הוא עמד בדלת עם פיג'מה וביקש ממני: "אולי יש לך במקרה סיגריה? אני יודע שאתה לא מעשן, אבל אולי בכל זאת יש לך במקרה?" ידעתי שאין לי, אבל בשביל הנימוס הלכתי לחפש וכמובן לא מצאתי.

הוא הלך, ולמחרת בבוקר פגשתי אותו שוב. שאלתי אותו מה הוא עשה אחר כך, והוא אמר לי: "אתה שואל מה היה? עליתי חזרה הביתה, הורדתי את הפיג'מה, לבשתי בגדים, יצאתי ולקחתי את האוטו ונסעתי לתחנת הרכבת, ושם חיפשתי ממי אני יכול להשיג סיגריות". הוא המשיך ואמר בשמחה: "ברוסיה, בשעה כזאת בלילה, אי אפשר להסתובב ברחובות. מזל שכאן באנטוורפן אפשר לעשות את זה". שמעתי אותו ואמרתי לו "וואו! איזה כוח גדול השתלט עליך? כוח שהכריח אותך לצאת מהמיטה, להתלבש, להיכנס למכונית, ולהתחיל לחפש איפה אפשר למצוא סיגריה!". הוא הקשיב, ופתאום הוא תפס את גודל השעבוד שלו.

אני מכיר בן אדם שהיה מעשן כבד, עד שיום אחד הוא קרא ספר בשם: 'הדרך הקלה להפסיק לעשן'. את הספר הזה כתב אדם ששמו אלן קאר. בספר הזה, המחבר מסביר בטוב טעם ודעת עד כמה העישון משעבד אנשים. הוא מתאר שכאילו נכנסת לתוך הבן אדם מפלצת כזאת, והיא שואבת את הכוחות שלו ומושכת אותו כל הזמן לעשן עוד ועוד. אותו מעשן כבד סיפר לי שבאותו יום שהוא קלט עד כמה הוא משועבד למשהו חיצוני, למשהו שהוא לא באמת רוצה, מיד הוא הפסיק לעשן. הוא אמר לי: "פתאום הבנתי שכשאני אומר 'אני רוצה לעשן', בעצם זה לא באמת אני שרוצה לעשן. אני בכלל לא רוצה, אבל יש לי התמכרות שמשעבדת אותי".

ככה למעשה הנפש הבהמית משעבדת אותנו. כל הזמן היא מכניסה אותנו למקומות שאנחנו לא באמת רוצים אותם, והבעיה הגדולה היא שאנחנו בכלל לא מרגישים משועבדים. אם אתה משועבד, ומרגיש ומודע לזה שאתה משועבד, אז המצב שלך די טוב, ואולי יש סיכוי שתצא מהשעבוד שאתה נתון בו. הצרה היא שאם יהודי לא

חסידים מספרים, שפעם נכנס מישהו לרבי מצאנו, ואמר לו: "רבי! אני ממש עצוב ומלא מרירות! איך אוכל להגיע לשמחה?". אמר לו הרבי מצאנו: "אתה יודע, מחוץ לעיר יש קרקס. בקרקס הזה יש ליצן שעושה הצגות ומספר הרבה בדיחות. לך לקרקס, ושם תוכל לצחוק ולשמוח". היהודי המשיך להקשות: "אבל רבי! אני בעצמי הליצן מהקרקס...".

אושר הוא דבר מתעתע. כולם רוצים להיות מאושרים, נוסעים עד לקצה העולם וצוברים חוויות, עובדים קשה בשביל לקנות מכונית יפה או דירה חדשה, אבל לטווח ארוך כלום לא עוזר. אנשים אמנם מאושרים לרגע, מצטלמים מחוייכים, אבל החיוך לא נשאר להם על השפתיים אחרי שהצלם הולך. האושר החמקמק הזה נעלם להם בין האצבעות. המון מפורסמים, שלכאורה אמורים להיות בפסגת האושר, סיימו את חייהם בצורה טראגית או החריבו את משפחתם והתגרשו.

ככל שנרוץ יותר אחרי האושר הנוצץ, יברח מאיתנו האושר האמיתי. ואיפה נמצא האושר האמיתי? במקום שאנשים לא מעלים על דעתם.

בזמן מתן תורה התחדשו הרבה דברים לעם ישראל ולעולם כולו. אחד מהם הוא החירות. על הפסוק: "וְהַמְּקָתָב מִקְּתָב אֱלֹקִים הוּא חֵרוֹת עַל הַלְּחָת", אומרת המשנה במסכת אבות: "אֵל תִּקְרָא חֵרוֹת אֵלָא חֵירוֹת, שְׁאִין לָךְ בֵּן חוֹרִין אֵלָא מִי שְׁעוֹסָק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה". כלומר, בנתינת התורה עם ישראל נעשה לעם של בני חורין. במתן תורה התחדש העניין של החירות.

למה לקרוא לקבלת עול מלכות שמים ועול מצוות - חופש? ובכלל, איך חז"ל הגיעו לדרשה הזאת, מה הקשר בין הפשט - שהאותיות היו חרות על הלוחות - ובין המדרש שמדבר על חירות?

כידוע, הבריאה מתחלקת לארבע מדרגות דצח"מ: דומם, צומח, חי, מדבר. בין כל אחת מהדרגות יש פערים עצומים, ובעיקר האדם הוא המסובך מכולם, הוא חי עם סתירות פנימיות מובנות.

כל אחד מאיתנו מכיר את עצמו - לפעמים יש לנו, לכל אחד מאתנו, זמנים של שמחה והתלהבות, ולפעמים בזמן קצר מאוד המצב משתנה לעצבות גדולה. לפעמים יש לנו התרוממות רוח והרגשה טובה, ולפעמים פתאום נכנסים לדיכאון. אותו אדם יכול להיות פזרן וקמצן, רגיש ואדיש. אנחנו מורכבים משתי מהויות שסותרות אחת את השניה. יש בנו הפכים, נפש אלוקית ונפש בהמית שהן כמו אש ומים ביחד. מה הפלא שאנחנו מסובכים! ?

מרגיש ולא יודע בכלל שהוא משועבד, והוא כבר חושב שזאת כל המציאות של החיים שלו, הוא מאבד את הרצון בכלל להשתחרר. הוא חושב שהשעבוד אלה הם החיים הנורמליים.

אנחנו מכירים כל מיני אנשים שאומרים בגאווה: "פעם עישנתי, וכבר הפסקתי לעשן". לעומת זאת, לא תשמעו אף אחד שמספר בגאווה: "אני מעשן שתי קופסאות ביום". או מישוה שאומר בגאווה: "אני לוקח סמים". הגאווה היא תמיד אצל אנשים שהפסיקו עם התמכרות או הרגל לא טוב. אז בן אדם אומר לכולם בשמחה: "אני עשיתי את זה, והפסקתי!" הסיבה לזה היא פשוטה מאוד: העוצמה הפנימית שלנו, ה'בן חורין' האמיתי שלנו, מתגלה ביכולת לצאת מהשעבוד של הנפש הבהמית, לצאת מהשעבוד של התאוות והאגו שלך. כשבן אדם מצליח לעשות את זה, אז הוא מרגיש בן אדם!

לכן אמרו חז"ל: "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". רק מי שקשור לתורה יודע את סוד השליטה האמיתית על האגו. רק באמצעות התורה אתה יכול לצאת מהמרובע שלך ומהצמצום שלך, ובמקום להיות סמרטוט להפוך להיות אדם ויהודי עם גו זקוף. אז אתה נקרא באמת בן חורין.

אותיות כתובות נעשות על ידי חיבור של שני דברים – נייר ודיו, ולכן אפשר גם למחוק אותן. הנייר יישאר נייר גם בלי האותיות. לעומת זאת, אותיות החקיקה הן משהו אחר, החומר והאותיות הם אחד, ואז אי אפשר למחוק את האותיות מהאבן.

אם הקשר בין הקב"ה לישראל היה דרך תורה עם אותיות כתובות, זה היה קשר בין שני דברים שונים, ואז חלילה אפשר גם למחוק את האותיות. הקב"ה עשה נס שבלוחות הברית האותיות היו חקוקות לא רק מצד לצד אלא מארבעה צדדים, כמו שכתוב בירושלמי. הרעיון הוא שאין חתיכה אחת באבן הזאת שאין בה אותיות שהן חלק ממנה. וכך גם בעם ישראל: המגלה עמוקות כותב שהשם 'ישראל' הוא ראשי תיבות 'יש שישים רבוא אותיות לתורה'. הפירוש הוא שכמו האותיות כך גם כל יהודי לא יכול להיפרד מהתורה. התורה היא חלק בלתי נפרד ממנו. היא המהות האמתית שלו, ואף אחד, אף פעם, לא יכול לנתק את הלוחות מהכתב. אף אחד, אף פעם, לא יכול לנתק את היהודי מהתורה.

אתם יודעים, יש אתר ברשת שנקרא 'אסק-מוזס'. דרך האתר הזה אנשים שואלים שאלות ומקבלים תשובות בנושאי יהדות. בגלל שיש שלוחים של הרבי בכל רחבי העולם, אז עונים שם במשך 24 שעות ביממה. פעם אחת, מישהו שלח שם שאלה כזאת: "אני עברתי את מלחמת העולם, והחלטתי אחריה שאני רוצה להתנתק מעם ישראל. התחנתני עם אישה גויה, הילדים שלי גויים שהולכים לבתי ספר נוצריים. אפילו קניתי לי מקום בבית הקברות הנוצרי והזמנתי קבורה בארון עם 'שתי וערב'. אין לי שום קשר ליהדות, ואני הולך כל שבוע לכנסייה עם המשפחה..."

כך היהודי הזה כתב, והוא מסיים את השאלה: "ראבני! אני אשאל אותך שאלה מאוד קשה, ואתה הרי צריך לעזור לכל מי שפונה אליך. תגיד לי בבקשה, מה אני צריך עוד לעשות בשביל לקבל נייר כלשהו, או מסמך רשמי מהרבנות, שאני לא יהודי?"... עצם השאלה שלו מוכיחה בבירור – לא משנה מה עשית: גם אם התחנתת עם גויה, הילדים שלך לא יהודים, אתה הולך לכנסייה, קניתי לך קבר בבית קברות של נוצרים והזמנת ארון עם שתי וערב – לא השתנה כלום! גם אם הבית שלו מלא שתי וערב, בכל זאת הוא ירגיש יהודי ושום דבר לא יכול לשנות את זה. זאת המשמעות בכך שהאותיות חקוקות בעם ישראל, אי אפשר לברוח מהן.

הרבי מלובביץ' מסביר את העניין הזה ומבאר בצורה נפלאה: **מתי**

אתה בן חורין? רק כשאתה מתחבר למהות שלך, לעצמיות האמיתית שלך. אם ניקח למשל את הדומם, הוא לא צריך אפשרות לזוו. גם אם תשים אותו בחדר סגור הוא לא מרגיש כלוא, ולא צריך לצאת משם. הצומח צריך קצת יותר, הוא צריך מקום לגדול. אם תסגור אותו בתוך קופסה הוא לא יכול לצמוח, כי זה סותר את המהות שלו. החי, גם אם תיתן לו את כל האוכל שבעולם אבל תסגור אותו בתוך כלוב שהוא לא יכול לזוז, הוא ירגיש משועבד. המהות שלו אחרת מהדומם ומהצומח, והוא צריך לזוז. בן אדם גם צריך לזוז, אבל הוא צריך עוד משהו – הוא צריך שתהיה לו אפשרות לחשוב. זאת המהות שלו, ולכן הוא חייב את זה. האדם צריך גם קשר עם החברה. לכן אנשים בבתי סוהר נשברים, מכיוון שאין להם עם מי לדבר.

ליהודי, הקב"ה אומר: "אתה יהודי, והמהות שלך היא תורה ומצוות". לכן, אם יהודי חלילה לא מגלה את הפנימיות שלו, אם הוא לא מנקה את החול שמכסה על האותיות החקוקות בלוחות, הוא ממש חסום. לכל אחד מאיתנו ישנן האותיות שחקוקות בו, ולפעמים החול והלכלוך מכסים עליהן, אבל צריך לזכור שהמהות שלך זאת התורה! המהות שלך אלה אותן אותיות קדושות שחקוקות בנשמה שלך, אבל אם אתה לא מנקה את הלכלוך ולא מתקשר לתורה ולנשמה שלך, לא תהיה בן חורין. לכן דווקא במתן תורה עם ישראל נעשו בני חורין. אז המהות שלהם נעשתה קשורה לתורה.

כך מסביר הרבי את העומק של "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה". כדי להיות בן חורין אתה צריך לגעת בעצם – בעצמיות שלך.

אספר עוד סיפור: **הייתה כאן בעיר שלנו נערה שלמדה בבית הספר ולא כל כך הצליחה בלימודים.** עשו לה אבחון מקצועי, והמאבחן אמר שלפי התוצאות יש לה חוש מוזיקלי. וייתכן שבגלל שהיא לא מגלה את החוש הזה ולא מפתחת אותו, היא חסומה בכל התחומים. הנערה התחילה ללמוד מוזיקה, ובתוך חצי שנה היא נהייתה מהבנות הכי טובות בכיתה – בכל התחומים. מה קרה פתאום? היא פשוט נגעה במהות שלה. כל עוד הכוח הזה המוזיקה היה סתום וחתום, היא לא יכלה להיפתח. הסיפור הזה הוא רק דוגמה, כי באמת הקשר של עם ישראל לתורה הוא הרבה יותר עמוק ופנימי מכישרון למוזיקה. על ידי התורה, אדם באמת נוגע במהות שלו. אדם שאין לו נגיעה במהות שלו, אף פעם לא יהיה מאושר.

זהו הפשט של הרעיון "אל תקרי חרות אלא חירות". החרות, החקיקה על הלוחות, היא זאת שעשתה את החירות.

יש עוד דבר נפלא שאפשר להבין עם ההסבר הזה. במדרש יש שלושה הסברים על הפסוק "קול גדול ולא יסף" שהיה במתן תורה. הסבר אחד הוא ש"קול גדול" אומר שהיה קול אחד שנחלק לשבעה, ואחר כך שבעת הקולות נחלקים לשבעים הלשוניות. הסבר שני אומר שמה"קול גדול" התנבאו כל הנביאים בכל הדורות. ההסבר השלישי אומר שלא היה לקול הגדול הזה הד. לא היתה לו בת קול, וזה הפשט של "ולא יסף". על ההסבר השלישי הרבי שואל: לכאורה, אם אין לקול הזה בת קול, זה סימן שהוא חלש וממש לא גדול!

הרבי מתרץ ואומר: ממה נוצר בדרך כלל ההד? כל הקולות הרגילים, כשהם נחשמים על ידי איזה קיר או סלע, הם חוזרים אחורה, וכך נעשית הבת קול. **אבל הקול של הקב"ה לא חוזר אחורה, אלא חדר לגמרי אל תוך החומר!** אלו היו אותיות של דיבור שנכנסו ונחקקו בתוכנו פנימה. הן חדרו בנו והפכו להיות עצם מעצמנו. קול גדול גדול – ולא יסף! לא נוסף בנו שום דבר נוסף, המהות שלנו ספגה לתוכה אלוקות והתהפכה לגמרי. מאז, בלי אלוקות אנחנו לא מסוגלים להיות אנחנו.

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

**אם אנחנו אמורים לאהוב גרים,
למה אנחנו כל כך מקשים
עליהם?**

הקושי הוא חלק מהאהבה. אהבתנו היקרה את הגר היא רק לאחר שהוא התגייר ולא לפני, אבל האמת היא שהריחוק הוא חלק מאהבתו גם לפני. מפני שקבלת עול תורה ומצוות והכניסה להיות בכללן של ישראל אינה מתאימה לכל גוי, וכדי לוודא שמדובר בהתאמה אמיתית ועמוקה, צריך לעבור תהליך שיבחן את ההתאמה. כי אם אדם שאינו מתאים נכנס תחת כנפי השכינה ולאחר זמן הוא לא יכול להיות נאמן לה' ולתורתו, הכשלנו אותו ופגענו באומה הישראלית. לכן זוהי טובתו וטובתנו שהתהליך יורד שזוהו מעשה נכון ומיוחד.

בביתי עבד פעם נגר לא יהודי שילדיו התגיירו, אך הוא ואשתו לא התגיירו, בעקבות ההדרכה שהציעו להם רבנים. ואף על פי כן הם נותרו אוהבי ישראל יוצאי דופן, שמחים בחלקם ודבוקים בכל לבכם ובכל נפשם באומה הישראלית בתור מי שלא מתאים להם לעשות צעד נוסף, למרות שהם זכו לנכדים יהודים רבים. אשרי חלקם, ואשרי ילדיהם שזכו להיכנס לכלל ישראל.

**לפעמים הנפש שלי לא
מסוגלת ללמוד תורה, וזה
מדכא אותי. האם ללמוד
בכוח או לשחרר?**

השאלה היא שאלה עדינה מאוד, משום שהמחשבה שהתשובה נמצאת באחד מהצדדים לבדו מטעה מאוד. להשתמש רק בכוח - ודאי לא מועיל, ויחד עם זאת רק לשחרר - לא מביא את התועלת הרצויה. זוהי התמודדות עמוקה שדורשת לימוד תמידי ללא הרף.

פעמים רבות גם שיחות עם חברים ועם מורי דרך עוזרים ללבן לעומק את הסוגיה. ואחד הדברים החשובים ביותר הוא להבין שהתשובה אינה רק כן ללמוד או לא ללמוד, אלא גם בעיקר מה ואיך ואיפה וממי ומתי ללמוד. מפני ששינויי הגוונים יכולים לתת בידינו מפתחות רבים ביותר להתרום מהמבט השטחי הבינארי של או-או, ובכך טמונה כל ההצלחה.

**איך מסבירים את זה שהתורה
היא החופש האמיתי?**

אם נשאל נרקומן או אלכוהוליסט שעושה כל מה שמתחשק לו האם הוא חופשי, האם יוכל לומר שכן? ודאי שלא, שכן החופש הוא הנאמנות לעצמיות הפנימית העמוקה, הטהורה, האותנטית. מכור אמנם אינו חסר חופש חיצוני, אבל הוא חסר חופש פנימי. העדר השליטה בדחפים העמוקים שמציפים אותו לא מגיע אליו מבחוץ אלא מבפנים, מנפשו ומתכונותיו, והוא חפץ לצאת לחופשי מכבליו הפנימיים לא פחות ממה שחפץ לצאת לחופשי אדם שמשועבד על ידי זה.

חז"ל המשילו את הנשמה לבת מלך שאיבדה את דרכה ואדם אחד אספה לביתו וניסה לפייסה, אבל שום דבר ממה שהציע לה לא יכול היה ליישב את דעתה מפני שהיא בת מלכים. העולם הזה הוא כולו התמכרות אל המראה החיצוני. רק השיבה לעצמיות האלוקית של הנשמה, כפי שהיתה בבית אביה בנעוריה לפני שירדה לעולם, היא שיבה אל החופש.

**באי שבו גרים דוברי אמת
ודוברי שקר מונח אוצר
באחת משלוש התיבות.
המלך הכריז שיש רק
רמז אחד נכון
באיזו תיבה כדאי
לבחור?**

פתרת? « מקומך איתנו!

*3239 לקבלת מידע ולהרשמה

קמפוס לב (רון) 054-3232080 קמפוס טל: 054-3939233

רישום וקבלה
גם ללא
פסיכומטרי

המכינה לאקדמיה
מכינת ריענון | מכינה מלאה

תואר שני

הנדסת תקשורת מחשבים *M.Sc. **חדש!**
כריית מידע *M.Sc. DATA MINING **חדש!**
פיזיקה יישומית / הנדסת אלקטרו-אופטיקה M.Sc.
סיעוד M.S.N. + Nurse Practitioner

הפקולטה לניהול B.A.
חשבונאות ומערכות מידע
מנהל עסקים

**הפקולטה למדעי
החיים והבריאות**
סיעוד B.S.N.
ביואינפורמטיקה B.Sc.

**הפקולטה להנדסה
ומדעי המחשב B.Sc.**
פיזיקה שימושית /
הנדסת אלקטרו-אופטיקה
הנדסת חשמל ואלקטרוניקה
הנדסת תוכנה
הנדסת מערכות תקשורת
הנדסת תעשייה וניהול
מדעי המחשב

*3239 | www.jct.ac.il

הפתרון לחידה הקודמת בדף פייסבוק של המרכז אקדמי לב

שכר לימוד אוניברסיטאי | שנה ראשונה חינם לבורגי צבא ושירות לאומי